

HØRINGSNOTAT

28. september 2010

Høring over Teaterudvalgets rapport – ”Veje til udvikling”

Indledning	2
Generelle tilkendegivelser om Teaterudvalgets vision og rapport	3
Det udvidede Scenekunstudvalg	6
Oprettelse af en udviklingspulje	11
Nedlæggelse af billetkøbsordningen	13
Egnsteatre og små storbyteatre	16
Internationalisering og internationale festivaler	19
Københavns Teater	23
Turnédelen af Folketeatret.dk	26
Åben scene og produktionshuse	29
Teater i børnehøjde.....	31
Uddannelser på scenekunstens område	34
Mangfoldighed.....	36
Etablering af dansemetropoler	37
Brandstrategi, webformidling og markedsføring	39
Kommentarer, tilføjelser og opfordringer til videre undersøgelser	40

Indledning

Kulturministeriet sendte Teaterudvalgets rapport "Veje til Udvikling", der udkom i april 2010, til høring over sommeren. Der er inden høringsfristen den 1. juli 2010 i alt afgivet 53 høringssvar fra relevante organisationer og teatre mv. Følgende interessenter på scenekunstmrådet har afgivet høringssvar:

1. Aalborg Teater	28. Foreningen af Danske Sceneinstruktører
2. Aarhus Teater	29. Granhøj Dans
3. Agenda 009	30. Holland House
4. Betty Nansen Teatret	31. Kommunernes Landsforening
5. Børnekulturens Netværk	32. Københavns Teater
6. Børne- og Kulturchefforeningen	33. Momentum
7. BørneTeaterSammenslutningen	34. Mungo Park
8. Center for Kunst og Interkultur	35. Nørrebro Teater
9. Dansk Skuespillerforbund	36. Odense Teater
10. Foreningen af Små Teatre	37. Odin Teatret
11. Københavns Internationale Teater	38. Opera Hedeland
12. Odsherred Teaterskole	39. Republique
13. Udvalget for Børne- og Opsøgende Teater	40. Scenekunstnere Uden Scene
14. Danmarks Teaterforeninger	41. Scenekunstnetværket Region Midtjylland
15. Dansens Hus	42. Statens Kunstråd
16. Dansk Artist Forbund	43. Statens Teaterskole
17. Danske Dramatikere	44. Svalegangen
18. Danske Scenografer	45. Teaterbilletter.dk
19. Danske Teatres Fællesorganisation	46. Teater Får 302
20. Dansk ITI- og Teaterunion	47. Teatret Cantabile 2
21. DATS – Landsforeningen for dramatisk virksomhed	48. Teatret Filuren
22. De Frie Koreografer	49. Tom Ahlberg og Bjørn Lense-Møller
23. Den Jyske Opera	50. Uafhængige Scenekunstnere
24. Det Kongelige Teater	51. Østre Gasværk Teater
25. Det Ny Teater	52. Århus Kommune
26. Folketeatret.dk	53. 6-byerne
27. Foreningen af Danske Dramaturger	

Teaterrapporten fremsætter en række forslag til ændringer i den nuværende teaterlovgivning. Høringsnotatet er struktureret efter de mest centrale emner i Teaterudvalgets anbefalinger for at give det bedst muligt overblik over høringssvarene. Notatet redegør for hovedsynspunkterne i de modtagne høringssvar. Høringssvarene vil derfor ikke afspejle samtlige bemærkninger i de 53 indkomne svar. Høringssvarene kan læses i deres helhed på høringsportalen: www.borger.dk/Lovgivning/Hoeringsportalen.

De emner, som høringsnotatet er struktureret efter, fremgår af indholdsfortegnelsen.

Generelle tilkendegivelser om Teaterudvalgets vision og rapport

I dette afsnit gengives høringssvarenes overordnede tilkendegivelser om Teaterudvalgets vision og om Teaterudvalgets rapport "Veje til udvikling".

Positive tilkendegivelser om Teaterudvalgets vision og om "Veje til udvikling":

- Aarhus Teater, Mungo Park og Republique deler en lang række af de intentioner rapporten argumenterer for. Mungo Park udtrykker, at man bør gennemføre teaterudvalgets rapport punkt for punkt.
- Danske Dramatikere er glade for Teaterudvalgets rapport. Især for rapportens utvetydige kærlighedserklæring til teatret som værende af lysende vigtighed for et moderne samfunds identitet og opretholdelse; for teater som værende af yderste vigtighed for vores videre udvikling i en globaliseret verden, hvor vi både som danskere og verdensborgere skal være åbne.
- Får 302 finder det livgivende og bekræftende at se, at udvalget har været visionært og interesseret i at ventilere hele scenekunstmiljøet. De mener, at et samlet overblik og koordinering af hele scenekunstmiljøet, som udvalget forslår det, er hårdt tiltrængt.
- Agenda 009 og Scenekunstnetværket Region Midtjylland bakker op om Teaterudvalgets overordnede vision.
- DATS Landsforeningen for Dramatisk Virksomhed har med tilfredshed konstateret, at Teaterudvalgets Rapport, lægger op til en teaterpolitisk helhedstænkning, der inkluderer det samlede teaterliv i Danmark.
- Uafhængige Scenekunstnere hilser den længe ventede teaterrapport velkommen og bakker i udgangspunktet op om de visioner, som Kulturministeriets Teaterudvalg præsenterer heri.
- Statens Kunstråd ønsker at bifalde, at der har været nedsat et teaterudvalg med det formål både at skabe et overblik over et område, der gennem årene lovgivningsmæssigt er blevet mere og mere komplekst og at pege på de væsentligste udfordringer, dansk scenekunst står overfor anno 2010.
Statens Kunstråd deler langt de fleste af rapportens anbefalinger, men påpeger, at de dog i rapporten ofte er formuleret på en sådan måde, at de kan og skal fortolkes i indbyrdes relationer, hvilket kan give forskellige resultater afhængigt af metoden.
- Børnekulturens Netværk mener, at visionen i rapporten er en reel udfordring, da rapportens analyse påviser mangler, hvad angår dynamikken, mangfoldigheden, det internationale og inklusionen i forhold til hele scenekunstmiljøet. Børnekulturens Netværk bakker op om, at der skal sættes mere på disse områder.
- Betty Nansen Teatret konstaterer, at rapporten kommer vidt omkring og behandler mange aspekter af teaterlandskabet.
- Foreningen af Danske Dramaturger støtter i hovedtræk op om de grundtanker rapporten fremlægger. De mener rapporten er et konstruktivt bidrag til en tiltrængt faglig diskussion, om end de mener, der er lang vej til en konkret praktisk udmøntning af visionerne.

Teaterudvalgets fokus på udvikling:

- Dansk Skuespillerforbund og Aarhus Teater er af den opfattelse, at rapporten rummer mange gode ideer og forslag til at videreudvikle og højne niveauet i den danske scenekunst.
- Odsherred Teaterskole roser Teaterudvalgets rapport for at fokusere så klart og tydeligt på udvikling.
- Den Jyske Opera ønsker at udtrykke deres glæde og begejstring for Kulturministeriets og Teaterudvalgets ambition om at videreudvikle dansk teater og musikdramatik ved denne grundige redegørelse, analyse og perspektivering af udfordringerne i det nuværende teaterlandskab.

- Århus Kommune mener, at udvalget peger på relevante udviklingsmuligheder og forslag til, hvordan disse eventuelt kan realiseres.
- Nørrebro Teater hilser en analyse af teatrets veje til udvikling meget velkommen.
- Københavns Internationale Teater og Odin Teatret udtrykker glæde over, at rapportens forfattere har valgt at sætte fokus på scenekunstens udvikling og dens internationale dimension.

Positive tilkendegivelser om Teaterudvalgets analyse af scenekunsten i Danmark i dag:

- Det Kongelige Teater, Svalegangen, Børne- og Kulturchefforeningen BørneTeaterSammenslutningen, Cantabile 2 og Danske Scenografer roser teaterudvalgets beskrivelse af teaterlivet i Danmark.
- Foreningen af Danske Sceneinstruktører mener, at det er vanskeligt ikke at blive begejstret over den dynamiske tone i rapporten og arbejdet kommissionen har nedlagt med at kortlægge det paradigme-omskiftelige danske teaterlandskab.

Problemstillinger og udfordringer:

- Danske Teatres Fællesorganisation mener, at der er flere positive og spændende tanker og problemstillinger i rapporten.
- Folketeatret.dk mener, at rapporten peger på en række spændende udfordringer for dansk scenekunst.

Debatskabende:

- Aalborg Teater og Danmarks Teaterforeninger ser det som både sundt og konstruktivt at scenekunstmrådet sættes til debat. Aalborg Teater mener, det er positivt, at rapporten fører til en debat om kulturens nødvendighed og kvalitet, og at det er interessant, at den forholder sig til scenekunst i hele landet. Danmarks Teaterforeninger vægter debatten vedrørende vilkår for de forskellige aktører, der indgår som vigtige led i det samlede teaterlandskab.

Teaterudvalgets rapport som skridt hen imod en teaterlovsrevision:

- Københavns Internationale Teater og Odin Teatret udtrykker glæde over, at man med rapporten har taget første skridt i arbejdet med at få gennemført en omfattende revision af teaterloven.
- Foreningen af Danske Sceneinstruktører hilser rapporten velkommen forud for den kommende teaterlovsrevision.
- De Frie Koreografer mener, at rapporten har fat i en lang række af de helt grundlæggende problemstillinger, der kan og bør diskuteres grundigt i forbindelse med en revision.
- Cantabile 2 håber, at det igangsatte arbejde vil føre til handling på teaterområdet i Danmark.
- Mungo Park mener, at både Kulturministeriets Teaterudvalg og den selvbestaltede teaterlovskommission har gennemført fornuftigt og sagligt lovforberedende arbejde.
- BørneTeaterSammenslutningen mener, at rapportens analyse kan bruges som grundlag for en revision af teaterloven.
- Danske Teatres Fællesorganisation og Odense Teater udtrykker generel tilfredshed over, at Kulturministeriet gennem teaterreporten ønsker at få afdækket behovet for en teaterlovsrevision. Det hilses velkommen, at ministeriet bruger tid og ressourcer på at belyse teaterområdet.
- Det Kongelige Teater tilkendegiver, at rapporten peger på en række vigtige temaer og initiativer, som med fordel vil kunne adresseres i kommende fireårssaftaler med Folketingets partier og Det Kongelige Teater.
- Dansk Skuespillerforbund anbefaler, at rapportens ideer bruges som udgangspunkt for et videre arbejde, som skal munde ud i helt konkrete bud på praktiske og økonomiske løsninger. I dette arbejde anbefales det, at man inddrager en række af branchens fagpersoner, der har fingrene nede i dagligdagens teaterarbejde, og som kender de konkrete processer og vilkår til bunds.

Hørings svar som har forbehold over for Teaterudvalgets vision, rapporten eller udvalgets overordnede arbejde:

- Odense Teater anerkender det fine arbejde, som Teaterudvalget har udført, men påpeger dog, at der kunne have været flere medlemmer med daglig praktisk teatererfaring.
- Får 302 anfører, at rapporten havde været mere brugbar, hvis hele scenekunstmiljøet var taget med, og der var lavet en beregning på, hvilket niveau scenekunststøtten burde have for at sikre kulturel og kunstnerisk vækst på hele området.
- Kommunernes Landsforening og 6-byerne mener, at rapporten præsenterer spændende tanker og idéer, som kan understøtte udviklingen. Der er dog også anbefalinger, som vækker bekymring og undren.
- Foreningen Af Små Teatre mener, at teaterudvalgets rapport først og fremmest er et udmærket redskab i den løbende debat om hvordan indretningen af dansk teater kan optimeres. De mener rapporten indeholder fine visioner og udtrykker voldsom iver efter at udvirke så stor forandring som muligt. Det påpeges dog, at enkelte af rapportens analyser og argumentationer er svagt funderet og præget af et manglende detailkendskab.
- Dansk Artistforbund ser meget positivt på arbejdet for at undersøge nye veje for scenekunstmiljøet og initiativet bag rapporten. Men de er dog bekymrede over, at scenekunstformen ny cirkus slet ikke er nævnt i rapporten.
- Center for Kunst og Interkultur mener, at rapporten har været en interessant læsning. De mener, at rapporten rummer en række interessante pointer og perspektiver, som bør overvejes i det videre arbejde. Men centret pointerer også, at det er værd at bemærke, at rapporten kun i begrænset omfang forholder sig til et bredere opdrag end det traditionelle og normative, særligt i forhold til hvordan scenekunsten åbnes op for kunstnere og publikum med en interkulturel baggrund og identitet og andre æstetiske præferencer. Center for Kunst og Interkultur mener, at det er en smuk vision, der rummer meget løfterige perspektiver for dansk scenekunst; men at der allerede i definitionen af de fire udviklingsområder sker en uheldig opdeling. Et mangfoldigt scenekunstmiljø handler om integrerede processer og lange seje træk, om fleksible støtteordninger og et tillidsforhold mellem scenerne og publikum.

Det udvidede Scenekunstudvalg

Høringssvar omhandlende anbefalingen om en udvidelse af Statens Kunstråds Scenekunstudvalg med flere opgaver og større beføjelser samt et større scenekunstcenter under Kunststyrelsen.

Høringssvar der støtter idéen om et udvidet Scenekunstudvalg med flere opgaver og større beføjelser:

Aarhus Teater, Mungo Park, Cantabile 2, Danske Scenografer, Foreningen Af Små Teatre, De Frie Koreografer, Odsherred Teaterskole, Tom Ahlberg og Bjørn Lense-Møller og Statens Kunstråd støtter idéen om et udvidet Scenekunstudvalg. Høringssvarene anfører følgende hovedpointer:

- Statens Kunstråd støtter forslaget om et udvidet arbejdsfelt for scenekunstudvalget; det er dog rådets opfattelse, at forslaget gennemførelse vil kræve en nytænkning af Statens Kunstråds nuværende struktur og arbejdsform.
- Cantabile 2 mener, at et forstærket Scenekunstudvalg kan betyde en stærk ny drivkraft i dansk teater, der kan udstikke de lange visionære linjer for udviklingen af dansk scenekunst, der er så hårdt brug for. Cantabile 2 advarer dog om, at en ny kvalitativ fordeling af de statslige midler ikke bør blive for bureaukratisk.
- De Frie Koreografer mener, at idéen kan åbne mange nye, relevante og tiltrængte muligheder, hvis den forvaltes rigtigt.
- Tom Ahlberg og Bjørn Lense-Møller påpeger, at det, såfremt det er hensigten at skabe større helhedsorientering for den offentlige teaterstøttede virksomhed i Danmark, synes at være et helt centralt greb at styrke Scenekunstudvalget. Ahlberg og Lense-Møller forklarer, at den usikkerhed, der af nogle formuleres i forhold til et sådant styrket Scenekunstudvalg, synes at bero på to forhold:
  - For stor magt til få
  - Usikkerhed om armlængden

Ahlberg og Lense-Møller forklarer videre, at et ønske om opgør med mange kassesystemer og etablering af rum til bedre helhedstænkning, må føre til at nogen må få større indflydelse end hidtil. Ahlberg og Lense-Møller mener, at Scenekunstudvalget gennem den nuværende lov, er de eneste, der vil kunne påføres en sådan opgave. De tilføjer dog, at en ændret opgavevaretagelse for Scenekunstudvalget også vil føre til en ændret sammensætning af udvalget.

Ahlberg og Lense-Møller skriver, at der i teatermiljøet synes at være en frygt for, at Scenekunstudvalget vil opfatte sig som advokater for de nuværende tilskudsmodtagere fra Scenekunstudvalget. Ahlberg og Lense-Møller mener dog, at et Scenekunstudvalg, som gennemgående partner for al anden offentlig støttevirksomhed og med en ændret kreds af støttemodtagere, vil være pålagt en loyalitet mod hele kredsen af mulige støttemodtagere.

De mener desuden, at sammensætningen af Scenekunstudvalget bør afspejle diversitet i tilgangen til de forskellige teatermiljøer, genremæssigt, geografisk etc.

- Aarhus Teater mener grundlæggende, at det er rimeligt og rigtigt ikke blot at stille kvantitative men også kvalitative krav til de teaterinstitutioner, der hovedsageligt modtager skattefinansieret støtte. Aarhus Teater opfordrer til, at det nye Scenekunstudvalgs administrative hovedsæde placeres i Århus for at sikre udviklingen af scenekunsten i hele Danmark. Aarhus Teater påpeger endvidere, at midlerne i et nyt Scenekunstudvalg skal bruges til udvikling og ikke til omkostningstung administration.

Høringssvar der udtaler forbehold imod anbefalingen om et udvidet Scenekunstudvalg med flere opgaver og større beføjelser:

Folketeatret.dk, Den Jyske Opera, Københavns Internationale Teater, Odin Teatret, Svalegangen, Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Foreningen af Danske Dramaturger, Uafhængige Scenekunstnere, Scenekunstnetværket Region Midtjylland, Dansens Hus og

BørneTeaterSammenslutningen har forbehold imod anbefalingen om et udvidet Scenekunstudvalg med flere opgaver og større beføjelser. Forbeholdene går på følgende:

- BørneTeaterSammenslutningen går ind for et økonomisk stærkere Scenekunstudvalg, samt at Scenekunstudvalget på anden vis får en stærkere placering i retning af udvalgets forslag om, at Scenekunstudvalget i princippet bør være den offentlige forhandlingspartner for alle projekter og institutioner på scenekunstens område. Dette anses dog for at være en balancegang, da de ikke ønsker et Scenekunstudvalg som et centralistisk beslutningsorgan, i hvis hånd alle beslutninger i dansk teater samles. Der ønskes i stedet et Scenekunstudvalg, som en stærkere faglig dialogpartner og rådgiver for såvel teaterområdet, som for de statslige og kommunale myndigheder og politikerne.
- Folketeatret.dk stiller sig positivt overfor rapportens ønske om at drøfte kvalitet og har ikke noget imod kvalitetsvurderinger, så længe kvalitet ikke bliver et entydigt begreb men snarere et dialogtema. Teatret mener dog ikke, at de stationære teaterhuses bevillinger skal gøres afhængige af kvalitetsvurderinger.
- Foreningen af Danske Dramaturger mener, at det skal gennemtænkes nøje, hvordan dette Scenekunstudvalg skal sammensættes, og hvordan det skal finansieres.
- Scenekunstnetværket Region Midtjylland og Svalegangen udtrykker bekymring om geografisk forfordeling, hvis Scenekunstudvalget styrkes, uden at der tages særligt højde for geografiske hensyn. Svalegangen foreslår, at én region ikke må have et flertal af medlemsposterne. Scenekunstnetværket Region Midtjylland anser det for afgørende, at et styrket Scenekunstudvalg får indsigt i de regionale scenekunstforhold, hvorfor der fremover bør indskrives et obligatorisk krav om vestdansk repræsentation i udvalget i form af minimum to af rapportens foreslåede syv medlemmer, og at der derudover sikres de fornødne personalemæssige og økonomiske ressourcer forbundet med rejseaktiviteter m.m.
- Den Jyske Opera og Foreningen af Danske Sceneinstruktører, er bekymrede for en centralisering af al magt over dansk scenekunst hos en aktør. Den Jyske Opera skriver dog, at det kan være den fagligt set bedste løsning under forudsætning af, at Statens Kunstråd har de tilstrækkelige økonomiske midler til at drive udvikling uden fluktuationer i den grundlæggende driftsøkonomi. Foreningen af Danske Sceneinstruktører udtrykker, at der også er fordele ved et udvidet scenekunstudvalg.
- Uafhængige Scenekunstnere mener ikke, at de er blevet præsenteret for en konkret idé om, hvorledes et sådant Scenekunstudvalg skal kunne fungere. De mener, at opretholdelsen af armslængdeprincippet er essentielt og fremhæver derudover behovet for transparens i beslutningsprocesser og i fordelingen af midler.
- Københavns Internationale Teater og Odin teatret er i princippet enige i at støtte op omkring et stærkere Scenekunstudvalg og dets koordinerende rolle og dermed et udvidet Scenekunstcenter. Samtidig stiller de dog spørgsmålstegn ved, i hvor høj grad udvalget selv skal være udførende og selv håndtere initiativer. De mener, at det er svært at være operativ samtidig med at have den evaluerende og tilskudsgivende funktion. Der er for stor risiko for inhabilitet og interessekonflikter. Københavns Internationale Teater forslår derfor, at udvalget som udgangspunkt ikke er udøvende.
- Dansens Hus har længe ønsket et styrket Scenekunstudvalg forstået på den måde, at der ønskes et selvstændigt Danseudvalg i Scenekunstudvalget. Dansens Hus vil dog ikke anbefale et styrket Scenekunstudvalg under nogen form, medmindre det sker ved nye bevillinger og ikke ved at udhule de eksisterende, så der bliver færre penge til kunsten.

Høringssvar der finder forslaget problematisk:

Dansk Skuespillerforbund, Det Ny Teater, Nørrebro Teater, Odense Teater, Københavns Teater, Østre Gasværk Teater, Børne- og Kulturchefforeningen, Udvalget for Børne- og Opsøgende Teater, Århus Kommune, Kommunernes Landsforening, 6-byerne, Det Kongelige Teater, Aalborg Teater, og Danske Teatres Fællesorganisation er generelt kritiske over for en udvidelse af Scenekunstudvalget beføjelser og opgaver. Kritikens hovedpunkter er følgende:

- Det Ny Teater, Danske Teatres Fællesorganisation, 6-byerne, Udvalget for Børne- og Opsøgende Teater og Nørrebro Teater pointerer, at en virkeliggørelse af en række af Teaterudvalgets forslag vil medføre en omfordeling af midler fra de enkelte teatre til Scenekunstudvalget og herudover give Scenekunstudvalget yderligere beføjelser. Det Ny Teater finder ikke en sådan yderligere centralisering af beslutningsprocessen ønskværdig. Nørrebro Teater mener ikke, at en øget centralisering vil være succesfuld i scenekunstens verden. Danske Teatres Fællesorganisation mener desuden, at dette ville betyde, at man tager det kunstneriske ansvar fra teatercheferne og overlader det til et udvalg.
- Dansk Skuespillerforbund udviser bekymring for, at der ved en udvidelse af Scenekunstudvalget og et forøget administrativt støtteapparat hertil vil blive flyttet for mange økonomiske ressourcer fra publikum og kunsten til de administrative opgaver. Dansk Skuespillerforbund skriver, at et udvidet Scenekunstudvalg skal lægge retningslinjerne og helhedssynet for et samlet teaterlandskab, samt at Scenekunstudvalget skal foretage prioriteringer og definere kvalitet i dansk teater og stå for evaluering. Dette anses som værende urealistisk, bl.a. fordi 6-7 personer ikke kan varetage denne store opgave. Der stilles desuden spørgsmålstegn ved rekruttering af medlemmerne af Scenekunstudvalget. Forbundet ser endvidere en stor fare i, at alle teatre bliver ligestillede i ansøgningsprocessen og skal søge penge på samme vilkår i Scenekunstudvalget. Dette vil skabe en skævvridning, fordi de større teatre har langt større administration og ressourcer til f.eks. at researche på projekter og skrive meget professionelle ansøgninger, end de små teatre eller projekterne, der ofte udgøres af ganske få personer.
- Odense Teater er grundlæggende uenige i Teaterudvalgets løsningsmodeller, som de finder noget centralistiske. Desuden opfattes ideen om udvidelse af et Scenekunstudvalg med udvidede beføjelser problematisk.
- Aalborg Teater udtrykker bekymring over, om et styrket scenekunstudvalg vil kunne have indsigt og overblik over det fulde scenekunstmråde, og teatret er derfor uroligt for, om de geografiske ydreområder i Danmark vil have Scenekunstudvalgets opmærksomhed.
Aalborg Teater mener, at en konsolidering af Scenekunstudvalget vil ske på bekostning af den direkte kontakt til Kulturministeriet og Kunststyrelsen, hvilket de betragter som en svaghed såvel for teatret som for Kulturministeriet.
Aalborg Teater er bekymrede for, at man ved en udvidelse af Scenekunstudvalget og et forøget administrativt støtteapparat hertil vil flytte for mange økonomiske ressourcer fra publikum og kunsten til de administrative opgaver.
- Børne- og Kulturchefforeningen forudser en risiko for reduceret motivation og engagement på det kommunalpolitiske niveau, hvis en styrkelse af Scenekunstudvalgets faglighed og myndighed indebærer, at der skal forhandles individuelt mellem de tre parter, (teater/stat/kommune) vedr. indgåelse af f.eks. egnsteateraftaler.
- Det Kongelige Teater opfatter rapportens forslag om et centralt Scenekunstudvalg som værende fremmed for dansk kunststøttelovgivning og pointerer, at det vil medføre en helt unødvendig bureaukratisering og øget bevillingsmæssig og kunstnerisk usikkerhed for institutionsteatrene.
- Københavns Teater og Østre Gasværk Teater mener, at forslaget vil føre til væsentlig svækkelse af mangfoldigheden i dansk teater, hvis der kun bliver adgang til én offentlig teaterstøtte, hvilket de mener, vil blive tilfældet, hvis Scenekunstudvalget får den rolle, som Teaterudvalget foreslår.
- Århus Kommune og Kommunernes Landsforening mener, at en udvidelse af antallet af Scenekunstudvalgets medlemmer og en væsentlig styrkelse af Scenekunstcentret vil øge

bureaukratiet, hvilket de mener, er ude af trit med en tid præget af krav om regelforenkling og afbureaukratisering.

Alternative løsningsforslag og bemærkninger

- BørneTeatersammenslutningen foreslår, at man som et værn mod tendenser til overdreven centralisering kunne overveje forskellige tiltag. De foreslår et, hvor Scenekunstudvalget får hjælp, støtte eller rådgivning fra rapportører, der repræsenterer de forskellige egne af landet. De foreslår endvidere en tvedeling af Scenekunstudvalget: Et "underscenekunstudvalg" der tager sig af dagligdagen og et "underscenekunstudvalg" der koncentrerer sig om udviklingspuljen. Eller en anden underinddeling, hvor et udvalg tager sig af den pengeuddelende funktion, og et andet tager sig af rådgiverfunktionen. Eller eventuelt på en helt anden måde. For BørneTeaterSammenslutningen er det centrale at få et stærkere Scenekunstudvalg, uden at det bliver for centralistisk.
- Betty Nansen Teatret opfatter ikke det i rapporten nævnte alternativ med et udvidet Scenekunstudvalg som værende væsentligt forskelligt fra det eksisterende Københavns Teater.
- Børnekulturens Netværk spørger, under hvilke kriterier støttetildelingen skulle foregå, og hvordan børn og unge prioriteres i denne sammenhæng.
- Uafhængige Scenekunstnere pointerer, at hvis et udvidet Scenekunstudvalg skal kunne løse opgaver for scenekunstens mange forskellige aktører, så kræver det sparringspartnere og gennemsigtighed. De skriver, at et uafhængigt råd af aktive repræsentanter fra hele scenekunstens område vil kunne være et vigtigt led i en reel demokratiseringsproces. De mener, at Scenekunstudvalget og et sådant råd bør samle hele området til høring minimum hvert andet år, hvor fokusområder og begrundelser for særlige initiativer diskuteres, visioner fremlægges, og hvor områdets aktører indbydes til at komme med oplæg.
- Odsherred Teaterskole anbefaler, at et styrket scenekunstudvalg også bør have som opgave at styrke den frie scenekunstneriske udvikling samt anvendelsen af kreative, kulturelle og kunstneriske processer i samfundet, herunder undervisnings- og erhvervssektor. Dernæst anbefaler de, at udvalget bliver rådgivende overfor Kulturministeriet i forhold til at sikre den fortsatte udvikling af praksis- og forskningsbaserede scenekunstneriske uddannelser.
- Danske Scenografer frygter for den øgede arbejdsbyrde for udvalgets medlemmer og sekretariatet. Det foreslås, at udvalget øgtes til 7 eller flere medlemmer, og at sekretariatet løsrives fra Kunststyrelsen, så de udelukkende betjener udvalget og ikke er underlagt Kunststyrelsens almindelige administration. På denne måde kan armslængdeprincippet sikres på alle områder, og embedsværkets loyalitet kan ikke drages i tvivl.
- Cantabile 2 mener ikke, at de konsulenter, som vil være tilknyttet et udvidet Scenekunstudvalg, bør være ansat i Scenekunstcentret, men udelukkende referere til Scenekunstudvalget.
- Dansk Skuespillerforbund mener, at Scenekunstudvalget som konstruktion under alle omstændigheder bør have en anden status end i dag. Hvis udvalget skal have gennemslagskraft som det samlende faglige organ for dansk scenekunst, bør det lovmæssigt ikke referere til Statens Kunstråd, men have en mere selvstændig karakter med rådgivnings- og taleret over for kulturministeren. Det anbefales desuden, at man tilvejebringer en solid finansieringsplan for et udvidet udvalg, diskuterer rammen for uddelinger og arbejdsopgaver for udvalget samt gør udvalget til et selvstændigt organ.
- Danske Dramatikere er enige med Teaterudvalget i, at der skal være øget fokus på kvalitetsvurderinger af de danske teatre. De foreslår, at det bør gælde for alle teatre, lige fra Det Kongelige Teater, over storbyteatrene til de små egnsteatre. Danske Dramatikere mener, at kvalitetsvurderingerne vil kræve mange ressourcer, og at et udvidet Scenekunstudvalg ikke vil kunne løfte opgaven alene, hvorfor der skal en helt ny konstruktion til end det nuværende Scenekunstudvalg. Danske Dramatikere foreslår

derfor, at der oprettes et Teaterinstitut som en afhængig organisation uden for den nuværende Kunststyrelse.

- Foreningen af Danske Sceneinstruktører anbefaler, at man ser på Filminstitutkonstruktionen som model for et muligt Teaterinstitut.
- Dansk ITI & Teaterunion finder det vigtigt at pointere, at rapportens synspunkter vedrørende et større statsligt Scenekunstcenter er uhensigtsmæssige. De mener, at det bør være en opgave for branchen selv at varetage formidlingen af dansk scenekunst, da et informationscenter, hvor teaterbranchen har medejerskab, ansvar og direkte aktiv deltagelse, er et hovedomdrejningspunkt, som ikke må gå tabt.
- Holland House mener, at man bør opgradere projektteatrets status, hvis man vil opnå visionen om en større dynamik og frugtbar udveksling mellem de forskellige aktører inden for scenekunsten.

Oprettelse af en udviklingspulje

Høringssvar vedrørende forslaget om etablering af en udviklingspulje. I det følgende refereres høringssvarenes holdning til selve udviklingspuljen og ikke til en evt. finansiering af puljen. Afsnittet om Teaterudvalgets forslag om at nedlægge billetkøbsordningen giver et overblik over høringssvarenes holdning til finansieringen af en udviklingspulje.

Høringssvar der støtter forslaget om at etablere en udviklingspulje:

Danske Dramatikere, Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Aalborg Teater, Mungo Park, Nørrebro Teater, Uafhængige Scenekunstnere, Cantabile 2, Republique, 6-byerne, Får 302, Børne- og Kulturchefforeningen, Københavns Teater, Den Jyske Opera, Odense Teater, Foreningen af Danske Dramaturger, Sammenslutningen af Danske Scenografer, Østre Gasværk, Center for Kunst & Interkultur, Børnekulturens Netværk og BørneTeaterSammenslutningen støtter forslaget om at etablere en udviklingspulje. Høringssvarene anfører følgende hovedpointer:

- Foreningen af Danske Sceneinstruktører støtter op om ideen om den fælles udviklingspulje, som ligestiller alle teatre og scenekunstprojekter af faglig karakter.
- Republique mener, at en udviklingspulje ville være af stor værdi for dansk teater.
- Børnekulturens Netværk tilslutter sig Teaterudvalgets vurdering af, at dansk børneteater er i verdensklasse, men at børneteateret lever en lidt usynlig tilværelse hjemme i Danmark. Børnekulturens Netværk foreslår derfor en styrket formidlings- og markedsføringsindsats, så kvaliteten vises frem, og der sikres midler til fortsat udvikling af dansk scenekunst for børn og unge gennem bl.a. den foreslåede udviklingspulje.
- Får 302 mener, at udviklingen af kunsten, og af hvordan den organiseres og produceres, er vital. Modet til forandring både inden for miljøet og hos myndighederne vil være af afgørende betydning for områdets fremtid og for vores evne til at kunne føre Danmark frem i forreste række indenfor scenekunsten.

Høringssvar der udtaler forbehold imod forslaget om at etablere en udviklingspulje: Statens Kunstråd er ikke overbevist om, at den foreslåede udviklingspulje er stor nok til at give den ønskede udviklingsmulighed, rådet er enig i kræves over en årrække.

Høringssvar der finder det problematisk at etablere en udviklingspulje:

Københavns Internationale Teater, Tom Ahlberg og Bjørn Lense-Møller, Odin Teatret og Udvalget for Børne- og Opsøgende Teater finder det problematisk at etablere en udviklingspulje af følgende årsager:

- Københavns Internationale Teater og Odin Teatret påpeger, at hidtidige erfaringer med at skabe puljer, der skal tilgodese udvikling, ikke er overbevisende. De mener, at erfaringen viser, at puljerne fjernes efter nogle år, og nye kommer ind. De pointerer, at hvis det nyskabende kun skal være noget, der kan rummes i en pulje, vil denne nyskabelse forblive i en meget lukket kreds og ikke komme teaterlivet til gode, samt at det bliver eksperiment for eksperimentets skyld.
- Tom Ahlberg og Bjørn Lense-Møller mener, at lovkravene både til Scenekunstudvalget og Scenekunstudvalgets praksis er et udtryk for, at det netop er "udvikling" man støtter. De vil fortsat anbefale, at Scenekunstudvalget sikres flere midler til nuværende felter men ikke anbefale, at der etableres nye, særlige udviklingspuljer, hvor nogen udvikling er finere end en anden udvikling. De mener ikke, der bør etableres nye hierarkier i det teaterpolitiske landskab.
- Udvalget for Børne- og Opsøgende Teater tror på så bredt et scenekunstsyn som muligt. De mener, at de inden for deres område har vist, at mangfoldighed fører til udvikling, og

at denne erfaring bør tilgodeses i måden, man fordeler midler på. Derudover mener de, at hele idéen strandeder på, at forslaget reelt kun omfordeler under 10 % af de samlede midler på teaterområdet, hvilket de ikke er overbeviste om, at man får megen udvikling for.

- Scenekunstnetværket Region Midtjylland er bekymret for, om etableringen af udviklingspuljen vil medføre endnu en indskrænkelse af de egentlige frie midler under Scenekunstudvalget til fordel for et puljesystem med en række på forhånd definerede formål.

Alternative forslag og idéer vedrørende etableringen af en udviklingspulje samt forslag til oprettelse af alternative puljer o.l.:

- Danske dramatikere foreslår, at der oprettes en udviklingspulje, hvor dramatikere kan søge finansiering i den helt tidlige fase af manuskriptskrivningen, hvor der endnu ikke er koblet en producent eller et teater på projektet. Dette mener Danske Dramatikere, vil medvirke til bedre forprocesser og dermed en højnet kvalitet. Danske Dramatikere mener endvidere, at der bør oprettes en fast pulje til støtte af dansk dramatik. Danske Dramatikere foreslår, at midler til udvikling udelukkende kan søges af teatre og teaterfaglige personer - og dermed ikke af kulturhuse og institutioner. Danske Dramatikere foreslår, at der i stedet oprettes en udviklingsfond for kulturhuse.
- Scenekunstcentret Region Midtjylland ønsker at give deres opbakning til en forenkling af støttesystemet i form af en forhøjelse af de egentligt frie midler tilgængelige for en mangfoldighed af scenekunstneriske initiativer.
- Københavns Internationale Teater foreslår, at man i stedet for en pulje, beslutter at reservere en procentsats af den samlede teaterbevilling til det nyskabende i lighed med, hvad man har gjort for børneteateret. Denne bevillingsramme skal indgå i teaterloven som sådan og være reserveret til initiativer og projekter, som ikke kan støttes via andre ordninger, og altså ikke, som rapporten foreslår, være åben for alle.
- Statens Teaterskole mener, at der er behov for en finansieringsordning for kunstnerisk udviklingsvirksomhed, der kan skabe en praksis for kunstnerisk udviklingsvirksomhed på scenekunstsolerne på lige fod med de øvrige kunstuddannelsesområder og som en pendant til finansieringen af den videnskabelige forskning.
- DATS - Landsforeningen For Dramatisk Virksomhed mener, at der bør oprettes en vækstlagspulje specielt målrettet de mest ambitiøse og talentfulde fra vækstlagsmiljøerne i København, Århus og evt. andre storbyer. DATS foreslår, at der oprettes en kunstnerisk udviklingspulje for amatørteatre, der i særlig grad støtter projekter, hvor amatørscener henter professionelle ind som instruktører, scenografer, koreografer mv. DATS foreslår, at der ansættes en konsulent i DATS- Landsforeningen For Dramatisk Virksomhed, som bl.a. har fokus på fødekæde og vækstlagsområdet. DATS mener, at der bør oprettes en pulje til udvikling af ny dansk dramatik egnet for amatørteateret.

Nedlæggelse af billetkøbsordningen

Høringssvar vedrørende forslaget om at finansiere udviklingsvejene i scenekunsten i Danmark, ved at nedlægge den nuværende billetkøbsordning.

Høringssvar der støtter forslaget om nedlæggelse af billetkøbsordningen:

- Mungo Park støtter Teaterudvalgets rapport og anbefaler, at udvalgets forslag gennemføres punkt for punkt.
- Den Jyske Opera er enige i anbefalingerne om en mere dynamisk billettilskudspolitik.
- Cantabile 2 mener, at det, såfremt der skal prioriteres indenfor den gældende ramme, er det rigtigste at overføre midler fra billetkøbsordningen til en ny udviklingspulje.
- Københavns Internationale Teater er enig med Teaterudvalget i, at automatikken i billetkøbsordningen ikke længere er nok i forhold til at løse formidlingsproblematikken. Teatret mener derfor, at det måske er nærliggende allokere en del af de mange millioner fra billetkøbsordningen til andre formål, herunder både nye formidlingsopgaver og deciderede nyskabelser. Københavns Internationale Teater skriver dog, at formidlingsproblematikken ikke er tilstrækkelig analyseret i rapporten.

Høringssvar der ikke er imod en ændring i billetkøbsordningen, men som har forbehold.

Statens Kunstråd er ikke imod ændringer i billetkøbsordningen, men vurderer, at der med den foreslåede omlægning vil være for mange teatre, som vil tabe i forhold til, hvor kort pengene vil række til nye tiltag. Der bør efter rådets opfattelse, såfremt billetkøbsordningen reduceres, findes andre incitamenter til at fremme større og nye publikumsgruppers kontakt til teatret.

Høringssvar der finder en nedlæggelse af billetkøbsordningen problematisk
Aarhus Teater, Odense Teater, Aalborg Teater, Københavns Teater, Østre Gasværk, Det Ny Teater, Republique, Nørrebro Teater, Danske Teatres Fællesorganisation, Dansk Skuespillerforbund, Sammenslutningen af Danske Scenografer, Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Danske Dramatikere, Foreningen af Danske Dramaturger, BørneTeaterSammenslutningen, Udvalget for Børne- og Opsøgende Teater, Center for Kunst & Interkultur, 6-byerne, Scenekunstnetværket Region Midtjylland, Dansk ITI & Teaterunion, Børne- og Kulturchefforeningen, Uafhængige Scenekunstnere, Tom Ahlberg og Bjørn Lense-Møller samt Foreningen Af Små Teatre er generelt kritiske over for en nedlæggelse af billetkøbsordningen af følgende årsager:

- Det Ny Teater påpeger, at tilskuddet per publikum under billetkøbsordningen er det samme, uanset hvilken genre publikum vælger, hvilket ikke gør sig gældende under produktionsstøtten. Billetformidlingstilskud er derfor den eneste lige og demokratiske støtteform. Det Ny Teater finder det ønskværdigt, at rapporten havde redegjort for, hvilke konsekvenser nedlæggelse af billetformidlingsordningen ville få.
- Betty Nansen Teatret, Odin Teatret, Teaterbilletter.dk og Center for Kunst & Interkultur efterspørger en dyberegående undersøgelse af konsekvenserne af en nedlæggelse af billetkøbsordningen.
- Teaterbilletter.dk har udarbejdet en analyse af billetkøbsordningen og vedlagt den. Analysen fremfører, at specielt børn/unge gennem ordningen sikres adgang til teatret til priser, der kan betales, og at en nedlæggelse vil ramme teaterproducenterne meget skævt, herunder vil det gå hårdest ud over børne/familieteatrene.
- Odense Teater, Aalborg Teater, Nørrebro Teater, Danske Teatres Fællesorganisation, Dansk Skuespillerforbund, Dansens Hus, Teaterbilletter.dk, Foreningen af små teatre, Sammenslutningen af Danske Scenografer, Scenekunstnetværket Region Midtjylland, Børnekulturens netværk og BørneTeaterSammenslutningen pointerer, at børn, unge og familier, der ikke har råd til teater sikres en mulig adgang gennem billetkøbsordningen, og at en nedlæggelse af denne ordning vil forringe børn og unges adgang til at opleve

scenekunst. Billetkøbsordningen er altafgørende for, hvor ofte de unge kommer i teatret. Dansens Hus og Børnekulturens Netværk mener, at det er vigtigt at bevare en form for formidlingstilskud til denne målgruppe. Børnekulturens Netværk bemærker dog, at det er vigtigt at støtte udvikling af børne- og ungeteater generelt, og aktuelt er en del midler bundet op i støtte til billetkøbsordningen.

- Foreningen Af Små Teatre mener, at en nedlæggelse af billetkøbsordningen vil svække muligheden for at billiggøre distributionen af teaterbilletter.
- Uafhængige Scenekunstnere pointerer, at en nedlæggelse også vil ramme en række frie scenekunstnere.
- Center for Kunst & Interkultur mener at billetkøbsordningen spiller en central rolle for særligt de små og mellemstore teatre i bestræbelsen på at koordinere deres formidlings- og informationsindsats, for at fastholde eksisterende salgskanaler samt for at udvikle nye formidlingsformer.
- Aalborg Teater, Republique samt Dansk ITI & Teaterunion fastslår, at nedlæggelsen af billetkøbsordningen kommer til at virke i modstrid med mange af de udviklingstanker og ønsker, som bringes frem i Teaterudvalgets rapport.

Alternative løsningsforslag:

- Det Ny Teater, Københavns Internationale Teater og Odin Teatret foreslår hel eller delvis momsfrigørelse på teaterbilletter (i Danmark er eksempelvis aviser og entré til museer frataget for moms, mens entré til teatre er pålagt moms).
- Svalegangen, Sammenslutningen af Danske Scenografer, Danske Dramatikere, BørneTeaterSammenslutningen, 6-byerne, Foreningen af Danske Dramaturger, Uafhængige Scenekunstnere og De Frie Koreografer foreslår, at hele teaterområdet bidrager med et beløb til udviklingspuljen udregnet efter teatrenes økonomiske størrelse, altså ved procentvis tilskud. Teaterbilletter.dk mener ikke at denne løsning er optimal, men dog at foretrække frem for nedlæggelse af formidlingsordningen. Svalegangen, Uafhængige Scenekunstnere, Teaterbilletter.dk, samt 6-byerne tilføjer, at denne ordning bør inkludere Det Kongelige Teater, for at sikre lighed og oplevelsen af ejerskab til udviklingspuljen i hele miljøet.
- Københavns Internationale Teater og Odin Teatret foreslår at samfinansiere projekter med en samfundsmæssig relevans. Det nævnes, at det i disse tider, hvor man taler meget om brugerdreven innovation, er oplagt at foretage koblinger til bl.a. børn, unge, socialt udsatte m.fl.
- Odense Teater foreslår desuden, at man indfører så mange frihedsgrader i billetformidlingsordningen, at de enkelte teatre/teaterudbydere på baggrund af de sidste tre års salg selv kan beslutte, om pengene i billetkøbsordningen skal bruges til nedsættelse af billetprisen, særlige tiltag over for bestemte målgrupper eller til kunstneriske eksperimenter, som kan tiltrække nye publikumsgrupper. Således mener Odense Teater, at man vil få en optimal udnyttelse af den økonomiske ramme.
- Tom Ahlberg og Bjørn Lense-Møller foreslår, at billetkøbsordningen bliver nedlagt, men at midlerne overføres til de respektive teatre forholdsmæssigt. Herved vil de enkelte teatre blive stillet frit med hensyn til markedsføringsmæssige initiativer og ligeledes selv kunne prioritere deres ressourcer.
- Teaterbilletter.dk påpeger, at 8 % reglen (dvs. reglen om, at max 8 % af midlerne må anvendes til markedsføring og administration) hverken er dækkende eller hensigtsmæssig. De foreslår derfor reglen ophævet. For at formidlingsordningen kan tjene sit formål som publikumsudvikler, formidlingsplatform og synliggørelse overfor publikum, foreslår Teaterbilletter.dk endvidere, at man sætter et loft over billetpriser, som kan udløse offentligt tilskud til rabatter. Herved sikres det, at det er de kunder, der virkelig har brug for rabatter, der også kommer til at benytte dem.
- Får 302 mener, at man som alternativ finansieringsmulighed kunne hente 24 millioner ved at lade teatrene under Københavns Teater være sig selv.

- Dansk skuespillerforbund foreslår, at man for at undgå automatik i fordelingen af billetkøbsordningen, samarbejder med Teaterbilletter.dk og organisationens daglige leder Christina Krøll, der i lang tid har arbejdet med en nytænkning af rabatordningen.
- Danmarks Teaterforeninger foreslår, at man for at spare på administrationen af formidlingsstøtten forenkler denne, således at administrationen overflyttes fra Kunststyrelsen til Danmarks Teaterforeninger.

Kommentarer vedrørende manglende midler

- BørneTeaterSammenslutningen, Udvalget for Børne- og Opsøgende Teater, Uafhængige Scenekunstnere, Cantabile 2 og Får 302 beklager, at udvalgets forslag skulle holdes indenfor de nuværende økonomiske rammer.
- Odense Teater beklager, at man på forhånd har udelukket nogen former for økonomisk løft. De mener dermed, at man har afskåret Teaterudvalgets mulighed for virkelig at lave et 360 graders eftersyn af teaterlandskabet.
- Dansk Skuespillerforbund, Statens Kunstråd og Får 302 er ikke overbeviste om, at nedlæggelse af billetkøbsordningen er tilstrækkelig til at finansiere alle de foreslåede tiltag.

Egnsteatre og små storbyteatre

Høringssvar omhandlende Teaterudvalgets forslag til ændringer af den nuværende egnsteaterordning og ordningen for små storbyteatre.

Det bemærkes, at Teaterudvalget i rapporten foreslår at afskaffe automatikken på egnsteaterområdet og at indføre kvalitetsmæssige såvel som geografisk spredningsmæssige hensyn i fordelingen af de statslige midler. Dette vil reelt indebære, at den nuværende automatiske refusion på egnsteaterområdet ophører. Der er dog ingen af de indsendte høringssvar, der direkte kommenterer en nedlæggelse af refusionen på egnsteaterområdet.

Høringssvar omhandlende refusion på egnsteaterområdet:

- Dansk Skuespillerforbund og BørneTeaterSammenslutningen mener, at idéen om at fjerne loftet for støtte til egnsteatrene umiddelbart er sympatisk, men at det er problematisk, så længe den nuværende rammestyringsmodel eksisterer for egnsteatrene. De er derfor af den overbevisning, at den tidligere kendte ordning med en fast refusionsprocent bør genindføres.
- Sammenslutningen af Danske Scenografer foreslår, at der af hensyn til teatrenes og kommunernes planlægningsmuligheder udmeldes en fast refusionsprocent for en længere periode (4 år).
- Danske Dramatikere mener, at refusionsprocenten bør være på 50 %.
- Kommunernes Landsforening lægger afstand til et system, hvor der tilbagevendende kan opstå usikkerhed om størrelsen af statens støtte og engagement i de lokale teatre.
- Tom Ahlberg og Bjørn Lense-Møller mener, at det er urimeligt, at refusionsprocenten kan ændres inden for en aftaleperiode. De pointerer, at aftalerne mellem stat og kommune bør indgås således, at alle parter har fuldt kendskab til økonomien for hele aftaleperioden.
- Cantabile 2 mener, at fleksibiliteten i støtten til egnsteatrene skal tilstræbes, således at de statslige midler fordeles efter kvalitative og udviklingsmæssige perspektiver, i stedet for en automatisk refusionsordning. Cantabile 2 pointerer dog, at det er yderst vigtigt, at de gældende midler ikke udhules. Teatret mener ikke, der bør blokeres for, at nye kommuner kan oprette egnsteatre, men i stedet at man bør sikre en fornuftig og stabil udvikling af en meget succesfuld del af den gældende teaterlovgivning.
- Scenekunstnetværket Region Midtjylland mener, at Teaterudvalget har undladt at forholde sig til den økonomiske usikkerhed, som er forårsaget af den variable refusion på egnsteaterområdet, der ganske vist ikke rammes direkte i den årlige udbetaling af driftsmidler, men i høj grad indirekte i form af en kommunal budgetusikkerhed, der ifølge scenekunstnetværket i flere tilfælde har betydet en kommunal nedprioritering af støtten til egnsteatrene.

Høringssvar omhandlende det kommunale engagement og Teaterudvalgets forslag om trepartsaftaler for egnsteatre og små storbyteatre:

- Børne- og Kulturchefforeningen og Scenekunstnetværket Region Midtjylland forudser en risiko for reduceret motivation og engagement på det kommunalpolitiske niveau, hvis en styrkelse af Scenekunststudvalgets faglighed og myndighed indebærer, at der skal forhandles individuelt mellem de tre parter, (teater/stat/kommune) vedr. indgåelse af egnsteateraftaler. Scenekunstnetværket Region Midtjylland mener, at der er risiko for at forlænge den allerede nu lange godkendelsesprocedure for egnsteateraftalerne. Børne- og Kulturchefforeningen anbefaler en øget dialog om kvalitetsudvikling på området baseret

på en kommunal sikkerhed for den statslige medfinansiering af egnsteatre og små storbyteatre.

- Århus Kommune ønsker, for at opretholde et nødvendigt lokalpolitisk engagement, at bibeholde den eksisterende Kulturaftalemode for de små storbyteatre:
  - hvor de statslige midler til storbyteatrene fortsat indgår som en del af rammebevillingen i Kulturaftalerne
  - hvor Kulturaftalerne som hidtil tilpasses de politiske mål – dvs. også målene for storbyteatrene – som er vedtaget i den seneste lokale kulturpolitik
  - hvor afgørelsen af, hvorvidt der skal ske en omfordeling af midlerne på storbyteaterområdet sker i en dialog mellem politikerne og det lokale Kunstråd ud fra kvalitative kriterier og med udgangspunkt i det lokale Kunstråds seneste evalueringer af det enkelte teater.
- Kommunernes Landsforening pointerer, at kommunerne gerne vil spille en central rolle i forhold til teaterlivet, men betoner også, at tilbagevendende budgetmæssig uro og selv små udsving kan føre til lokalpolitisk reaktion. Ansvarsfordeling anses for et andet sundt og styrende princip for opgave og strukturreformen, og Kommunernes Landsforening udtrykker deres tvivl om, hvorvidt de skitserede omlægninger i relation til fordelingen af den økonomiske støtte vil understøtte en sådan udvikling. Det påpeges, at hvis Scenekunstudvalget fremover kommer ind som en ny tredje part i forbindelse med indgåelsen af kulturaftaler omfattende teaterområdet, så ser Kommunernes Landsforening en fare for øget bureaukrati og en uklar rolle- og ansvarsfordeling mellem ministerium, Kunststyrelsen, Statens Kunstråd og Scenekunstudvalget. Kommunernes Landsforening opfordrer til større fokus på det lokale niveau og de lokale løsninger. Kommunernes Landsforening mener bl.a., at rapporten forbigår, at to af landets største kommuner har armlængdeorganer med mange lighedspunkter med Scenekunst-udvalget. Kommunernes Landsforening synes, at der skal være plads til disse og andre lokale løsninger i det fremtidige teaterarbejde.
- Foreningen Af Små Teatre mener, at rapporten hviler på et manglende kendskab til flere væsentlige forhold i dansk teater, herunder især balancen mellem stat og kommune, og det gældende princip for byrdefordeling, som gennem de sidste 30 år har vist sig at fungere yderst hensigtsmæssigt i bestræbelserne på at decentralisere kunstneriske institutioner i udkantsområderne. Foreningen Af Små Teatre mener, at rapporten her overser de mange små egn- og storbyteatre, som modtager væsentlig støtte fra kommunerne og derfor er ganske afhængige af, at staten accepterer kommunerne som en ligevægtig partner og indgår i reel dialog med den enkelte kommune. Foreningen Af Små Teatre mener også, at forglemmelsen af kommunerne springer i øjnene i forbindelse med rapportens tilblivelsesfase hvor f.eks. kommunernes Landsforening slet ikke har været involveret; samt i høringsfasen, hvor kommunerne ifølge Foreningen Af Små Teatre helt er udeladt, på trods af at de bidrager med en uundværlig del af den samlede teaterøkonomi.
- Svalegangen bakker op om styring gennem kvalitative mål, og beder det lovforberedende arbejde søge inspiration i den praksis Århus Kommune har, hvor et lokalt Kunstråd bestående af kunstnere evaluerer institutionerne. Det anses for vigtigt at sikre teatrenes lokalforankring at de støttegivende kommuner er styrende i resultataftaler, men at det nationale scenekunstudvalgs kvalitative kompetencer sættes i spil anses også for grundlæggende positivt.

Høringssvar der støtter forslaget om at fjerne maksimumbeløbet for det kommunale tilskud til egnsteatre og små storbyteatre, der kan refunderes af staten:

Aalborg Teater, Statens Kunstråd, Svalegangen, Mungo Park, Sammenslutningen af Danske Scenografer, 6-byerne og Danske Dramatikere støtter idéen om at fjerne maksimumbeløbet for det kommunale tilskud til egnsteatre og små storbyteatre, der kan refunderes af staten:

- Svalegangen mener, at en styrkelse af disse teatres muligheder, vil have en positiv effekt i forhold til at trække dansk teater mere i en decentral retning. Med flere muskler vil

denne størrelse teater have mulighed for flere faste kunstneriske ansatte, samt udvidet samarbejde med frie grupper og de selvstændige initiativer, der for øjeblikket mangler platforme. Det vil sprede branchens arbejdspladser udover hele landet, og sikre den lokale publikums-forankring, som morgendagens teatre skal leve af.

Kommentarer vedrørende forslaget om en sammenlægning af egnsteatre og små storbyteatre under navnet byteatre:

- Sammenslutningen af Danske Scenografer støtter idéen om, at egnsteatre og små storbyteatre ligestilles.
- 6-byerne forudsætter, at forslaget om fremover at benævne egnsteatre og storbyteatre som "byteatre" ikke ændrer på regelsættet for finansiering m.v.
- Tom Ahlberg og Bjørn Lense-Møller skriver, at der synes at være enighed om, at ordningen for henholdsvis egnsteatre og små storbyteatre bør slås sammen. De mener, at vanskeligheden ikke handler om harmonisering af kravene til og opgaverne for teatrene, men derimod om den bagvedliggende økonomiske fordeling mellem stat og kommuner.
- Statens Kunstråd foreslår, at man vedrørende fjernelse af loftet på egnsteatre og små storbyteatre fremover arbejder med begreberne små og store landsdelsscener.

Andre kommentarer vedrørende Teaterudvalgets anbefalinger vedrørende egnsteatre og små storbyteatre:

- Mungo Park bemærker, at det for dem særligt er anbefalingerne vedrørende egnsteatre / byteatre, som vækker begejstring. Mungo Park konstaterer således, at de er meget uenige med formanden for Foreningen Af Små Teatre, som har kritiseret rapporten.
- Danske Dramatikere mener, at det er vigtigt at passe på, at det ikke bliver en værdi i sig selv at være et stort teater. Også her er det vigtigt kontinuerligt at kvalitetsvurdere, så det fortsat er muligt at være et lille og kunstnerisk nyskabende teater uden at blive ædt af de økonomisk store.

Internationalisering og internationale festivaler

Høringssvar omhandlende Teaterudvalgets vision om øget internationalisering af dansk den danske scenekunst, herunder forslaget om etablering af en højtprofileret og kunstnerisk stærk international festival i København mellem Det Kongelige Teater og Københavns Teater samt dansk tilstedeværelse på internationale festivaler.

Høringssvar der støtter Teaterudvalgets mål omkring en internationalisering af dansk scenekunst:

Statens Kunstråd, Foreningen Af Små Teatre, Københavns Teater, Aalborg Teater, Østre Gasværk, Dansens Hus, Mungo Park, Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Foreningen af Danske Dramaturger, Får 302, Danske Dramatikere, Scenekunstnetværket Region Midtjylland, Center for Kunst & Interkultur og De Frie Koreografer bakker op om Teaterudvalgets mål om internationalisering af dansk scenekunst, herunder en styrkelse det internationale udviklingsarbejde gennem koproduktioner og fælles EU-ansøgninger.

Høringssvar der støtter forslaget om at etablere en international festival:

Det Kongelige Teater og Cantabile 2 støtter idéen om at etablere en international festival med Det Kongelige Teater og Københavns Teater som arrangører. Cantabile 2 pointerer dog, at en sådan festival burde være en naturlig del af det arbejde, der forventes af Det Kongelige Teater og Københavns Teater. De anser det derfor for en forkert prioritering, hvis der skal tilføres midler til dette på bekostning af de allerede eksisterende teaterfestivaler og andet udviklingsarbejde. Den Jyske Opera, Dansk ITI & Teaterunion, Mungo Park, Sammenslutningen af Danske Scenografer og Statens Kunstråd støtter idéen om en høj profileret teaterfestival i hovedstaden. Statens Kunstråd ser gerne flere forskellige festivaler alt efter genre – gerne placeret forskellige steder i landet.

Forslaget om at etablere en international festival støttes af følgende årsager:

- Sammenslutningen af Danske Scenografer påpeger, at der i København står mange scener tomme i sommermånederne. De mener derfor, det vil være oplagt at udnytte denne ledige kapacitet.
- Den Jyske Opera ser en stor fordel i, at København også internationalt opgraderes som dynamisk scenekunstmetropol.

Høringssvar der finder det problematisk at etablere en international festival med Det Kongelige Teater og Københavns Teater som arrangører:

De Frie Koreografer, Danske Dramatikere, Foreningen af Danske Dramaturger, Århus Kommune, Aalborg Teater, Københavns Internationale Teater og Odin Teatret finder det uhensigtsmæssig at etablere en international festival med Det Kongelige Teater og Københavns Teater som arrangører af følgende årsager:

- De Frie Koreografer og Uafhængige Scenekunstnere mener ikke, at en stor festival giver mulighed for udveksling og internationalisering, sådan som koproduktioner og residencies gør det.
- Københavns Internationale Teater og Odin Teatret mener, at et internationalt "videns-/kontaktcenter" vil være af større betydning for dansk scenekunst end en isoleret teaterfestival.
- Aalborg Teater og Den Jyske Opera påpeger, at etableringen af en international scenekunsthøjtid i hovedstadsområdet i princippet kan betyde omfordeling af midler fra provinsen til København, selvom man skriver det modsatte i rapporten.
- Foreningen af Danske Dramaturger mener ikke, at en festival skal være afhængig af disse store teatres tunge arbejdsgange og mulige egeninteresser. De mener, at en uafhængig festival vil kunne agere hurtigere, mere smidigt og fleksibelt og vil sikre, at festivalen dækker alle scenekunstneriske udtryk.
- Københavns Internationale Teater og Odin Teatret finder det problematisk, at rapportens vigtigste bud på det internationale område er en traditionelt tænkt festival.

Københavns Internationale Teater, Odin Teatret, og Svalegangen pointerer, at tiden er løbet fra de traditionelle festivaler. Københavns Internationale Teater og Odin Teatret mener i stedet tiden er til mere specifikke og tematisk anlagte festivaler/platforme.

- Cantabile 2 mener, at der skal helt andre strategier til, hvis målet er at udvikle de producerende teatre i retning af at arbejde internationalt. Fokus netop nu er således på samarbejde, kunstnerisk udvikling og international dialog.
- De Frie Koreografer er af den overbevisning, at en stor festival er kostbar og tager mange år at etablere. Grundet økonomien mener De Frie Koreografer, at der kan og bør lægges en mere hensigtsmæssig international strategi.

Høringssvar der pointerer, at der allerede eksisterer internationale festivaler i Danmark:

- Børnekulturens Netværk undrer sig over, at rapporten ikke inddrager de allerede eksisterende nationale og internationale børneteaterfestivaler. Børnekulturens Netværk anser Teatercentrums børneteaterfestival og Horsens Børneteaterfestival som vigtige platforme for dansk scenekunst for børn og unge – og vinduer ud til verden.
- Københavns Internationale Teater og Odin Teatret mener, at forfatterne til rapporten ikke har forholdt sig til Center for Kunst og Interkulturs images-festivaler og den udveksling, der sker i forholdet til udviklingslandene på scenekunstrådet med midler fra Udenrigsministeriet.
- Scenekunstnetværket Region Midtjylland, Århus Kommune, Aarhus Teater og Svalegangen mener, at forslaget med at etablere en international festival i København synes at overse, at der med ILT-festivalen i Århus allerede er etableret en sådan festival. Svalegangen ser gerne, at ILT styrkes.
- Dansk ITI og Teaterunion påpeger, at Dansk ITI og Teaterunion gennem hele eksistens har skabt og været medskabere af den Nordiske Teater Festival – Nordiske Teater Dage. Dansk ITI og Teaterunion har skabt teaterfestivalen Copenhagen Theatre Days i samarbejde med Københavns Kommune, Statens Kunstråd og Nordisk Kulturfond m.fl. Det understreges at denne tilbagevendende begivenhed inkluderer hele hovedstadens teaterliv. Dansk ITI og Teaterunion anser det for vitalt, at deres erfaringer og store netværk anvendes i et større internationalt perspektiv.

Høringssvar vedrørende dansk deltagelse i udenlandske festivaler:

- Aalborg Teater støtter forslaget men mener også, at det er vigtigt at fokusere på forpligtelsen overfor publikum i Danmark.
- Statens Kunstråd pointerer, at Dansk Børneteater er rigt repræsenteret i udlandet, og fortsat skal være det. Dansk dans er i nogen grad repræsenteret og bør styrkes. Statens Kunstråd mener dog, at det er afhængigt af udlandets efterspørgsel og gruppernes evne til at holde vellykkede produktioner i live i lang tid. Statens Kunstråd mener endvidere, at det vil vise sig, om den øvrige del af dansk scenekunst vil blive yderligere efterspurgt. Det er Statens Kunstråds håb, at man kan arbejde i den retning, men rådet mener, det er kunstnerne selv og de producerende teatre, der skal drive udviklingen.

Andre kommentarer og forslag vedrørende etablering af en international festival:

- De Frie Koreografer og Uafhængige Scenekunstnere ser gerne, at en evt. større international scenekunsthøjtid arrangeres af Københavns Internationale Teater, eftersom teatret har en lang erfaring med netop den slags festivaler.
- Danske Dramatikere mener, at man i stedet for en international festival i stedet skal fokusere på P@rt og lignende initiativer.
- Københavns Internationale Teater og Odin Teatret støtter, at der fortsat kan gives rammebevillinger til udvalgte teatre/festivaler, hvor det er væsentligt at udvide og udvikle publikumsinteressen for det nyskabende.

Høringssvar der efterlyser hjælp til at ansøge om støttepenge fra EU:

- Københavns Internationale Teater og Odin Teatret efterspørger en international kulturel enhed, som ville kunne støtte internationaliseringstiltag. Teatrene pointerer, at scenekunst til forskel fra film, musik, design og arkitektur ikke har et internationalt "videns-/kontaktcenter".
- Danske Dramatikere foreslår, at der etableres en mentorordning for ansøgere til EU-midler på linje med den ordning, man kan søge, når man skriver ansøgninger til det nuværende Scenekunststudvalg.
- Foreningen af Danske Sceneinstruktører anbefaler, at der oprettes et kontor i stil med Media Desk, der kan hjælpe scenekunstens parter til at få adgang til støttepenge fra EU.
- Den Jyske Opera efterlyser større ekspertise og rådgivning fra Kulturministeriet om internationale ansøgningsprocesser, bl.a. i EU regi.

Alternative kommentarer og forslag vedrørende internationalisering af dansk scenekunst:

- Statens Kunstråd pointerer, at øget internationalisering vil kræve en, i forhold til i dag, væsentlig øget interesse fra de producerende teatre, producenter og kunstnere.
- De Frie Koreografer mener, at der i tillæg er brug for flere residence-ordninger, hvor kunstnere fra Danmark og udlandet får mulighed for at arbejde i hinandens lande med fokus på udveksling og udvikling. De Frie Koreografer understreger, at residencies ikke kun bør omfatte produktioner, men også fungere som en mulighed for forskning og fordybelse.
- Center for Kunst og Interkultur mener, at det er problematisk, at Teaterudvalget ikke har forholdt sig til nogle af de rapporter og publikationer, som er blevet udarbejdet omkring de interkulturelle muligheder. De mener, at rapporten "Veje til udvikling" i sin metode helt har udeladt dialog med erfarne stemmer i miljøet.
- Aalborg Teater påpeger, at det er væsentligt, at en international satsning ligger tæt op ad såvel de publikumsmæssige behov som de kunstneriske satsninger, som findes på teatret.
- Københavns Internationale Teater og Odin Teatret beklager, at Teaterudvalget ikke har foretaget en egentlig analyse af det internationale område. De mener, at udvalget har undladt at redegøre for, hvordan man er kommet frem til de få konklusioner, der er. De pointerer, at der er behov for en kortlægning af det internationale område, hvis man skal gøre sig håb om, at Danmark skal spille en rolle på den internationale scene. Københavns Internationale Teater og Odin Teatret mener, at målet bør være, at større teatre ser det som deres naturlige opgave at indarbejde en international dimension i deres programmer, herunder udveksling med andre scener, koproduktioner, gæsteinstruktører mm. De mener, at dette burde ske for egne midler som en naturlig del af teatrenes samlede tænkning.
- Tom Ahlberg og Tom Lense-Møller fastslår, at det vil være af stor betydning for scenekunstens udvikling og forholdet til publikum, at inspirerende internationale samarbejder stimuleres, bl.a. ved eksistensen af store åbne scenerumsfaciliteter og studier til værkernes opbygning.
- Odsherred Teaterskole påpeger, at det, såfremt det skal lykkes at etablere det samarbejde, der efterlyses i bl.a. globaliseringsrapporterne, synes afgørende, at Scenekunststudvalget eller Statens Kunstråd får mulighed for at kvalificere dette nye område.
- Cantabile 2 pointerer, at dansk teater er i en forholdsvis hård konkurrencesituation på den internationale teaterscene på grund af de høje lønomkostninger. De mener derfor, at det har stor betydning, at der åbnes for muligheden for reelle internationale koproduktioner, og at dansk scenekunst fortsat støttes med rejse og transporttilskud.
- Foreningen af Danske Sceneinstruktører foreslår, at Kulturministeriet i samarbejde med Økonomi- og Erhvervsministeriet og Udenrigsministeriet undersøger mulighederne for

fremtidige samarbejder, og at det sker i konsultation med scenekunstnere, der har praktisk og kunstnerisk erfaring på dette område.

- Scenekunstnetværket Region Midtjylland påpeger, at det regionale teatermiljø allerede arbejder internationalt og søger at udbrede de erfaringer som børneteateret, dansen og den mere performancebaserede scenekunst har for internationale samarbejder. De mener derfor, at en højere grad af internationalisering ikke udelukkende skal baseres på indsats i København.

Københavns Teater

I rapporten "Veje til udvikling" fra Teaterudvalget, lægges der op til valget mellem to modeller vedrørende Københavns Teaters nuværende struktur:

- Model 1 tager udgangspunkt i Københavns Teater som Landsdelsscene, hvor de decentrale bestyrelser i Københavns Teater afskaffes, og at Københavns Teaters bestyrelse derefter får det fulde ansvar for de medvirkende teatre.
- Model 2 tager udgangspunkt i at Københavns Teater skrives ud af teaterloven, for at erstattes af en løsere samarbejdsform imellem suveræne teatre med egne bestyrelser.

Med en enkelt undtagelse i høringssvarene fra Københavns Teater og Østre Gasværk, forholder de andre høringssvar sig først og fremmest til Model 2 og herunder forslaget om nedlæggelse af Københavns Teater.

Høringssvar der støtter forslaget om at nedlægge Københavns Teater:

Statens Kunstråd, Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Sammenslutningen af Danske Scenografer, Foreningen af Danske Dramaturger, Tom Ahlberg og Bjørn Lense-Møller, FÅR 302 og Danske Dramatikere mener, at man med fordel kunne nedlægge Københavns Teater af følgende årsager:

- FÅR 302 mener, at der ville være 24 millioner at hente ved at lade teatrene under Københavns Teater være sig selv.
- Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Tom Ahlberg og Bjørn Lense-Møller og Danske Dramatikere mener, at Københavns Teater er et fordyrende led.
- Danske dramatikere og Foreningen af Danske Sceneinstruktører mener ikke, at det har givet den dynamik og synergi, teatret i København har brug for. Foreningen af Danske Sceneinstruktører tilføjer, at Københavns Teater tilsyneladende udelukkende ønsker at fokusere på sig selv og ikke opfattes som en del af et scenekulturelt hele.
- Foreningen af Danske Dramaturger mener ikke, at Københavns Teater fungerer gunstigt for teatermiljøet.
- Tom Ahlberg og Bjørn Lense-Møller mener, at Københavns Teaters ledelseskonstruktion har en – for kunstnerisk arbejde – uklar beslutnings- og ansvarsfordeling. Ahlberg og Lense-Møller pointerer, at Københavns Teaters ovenfra dikterede profilering af de enkelte teatre er i modstrid med ønsker om mangfoldighed og udvikling.
- Sammenslutningen af Danske Scenografer mener, at det kan være svært at forstå, at en samling store teatre skulle have særligt behov for et fælles serviceorgan. Hvis der skulle være et organ til at hjælpe til med kontrakter, forhandlinger m.v. mener Sammenslutningen af Danske Scenografer, at det snarere burde dække de mindre teatre, der ikke er professionaliseret i samme grad.

Høringssvar der finder det uhensigtsmæssigt at nedlægge Københavns Teater:

Københavns Teater, Østre Gasværk Teater, Nørrebro Teater, Betty Nansen Teatret, Folketeatret.dk, Danske Teatres Fællesorganisation og Republique mener, at det ville være uhensigtsmæssigt at nedlægge Københavns Teater af følgende årsager:

- Københavns Teater har i tæt samarbejde med teatrene analyseret og evalueret Københavns Teaters organisationsstruktur med henblik på at konstatere eventuelle behov for ændringer. Københavns Teater beskrev 4 forskellige organisatoriske modeller, som blev sendt i skriftlig høring i de enkelte teatres bestyrelser og hos teatercheferne. Høringssvarene viste:
  - At alle teatrene vurderede, at Københavns Teater efter en vanskelig opstart fungerer godt, giver teatrene gode rammer for deres kunstneriske arbejde, og at de tværgående aktiviteter giver væsentlige synergieffekter.

- At teatrenes profiler er et godt grundlag for det enkelte teaters kunstneriske virke.
- At alle teatrene ønsker at fastholde Københavns Teater i den nuværende struktur.
- Østre Gasværk tilslutter sig Københavns Teaters høringssvar.
- Københavns Teater samt Østre Gasværk mener, at Københavns Teater har opfyldt de mål, som er fastsat i deres resultatkontrakt med Kulturministeriet.
- Betty Nansen Teatret mener, at Københavns Teater allerede har vist sig bæredygtigt i forhold til udfoldelsen af en lang række af de målsætninger, som rapporten peger på.
- Republique ser Københavns Teater som en organisation med reelt potentiale til at fremme flere af rapportens anbefalinger.
Republique pointerer, at Københavns Teater kan løfte opgaver for fællesskabet, som ikke meningsfuldt kan placeres på det enkelte teater. Det kan eksempelvis handle om ophavsret, forhandlinger, efteruddannelse, udvikling af evalueringsmetoder samt tværgående teaterpolitiske initiativer, der rækker udenfor organisationen selv.
- Folketeatret.dk har den opfattelse, at der i Københavns Teaters regi er muligheder for dynamisk udvikling af teaterudbuddet fra de stationære scener i København i et gensidigt samarbejde mellem teatrene.
- Nørrebro Teater mener, det er for tidligt i Københavns Teaters levetid at lave en større revision af strukturen.
Nørrebro Teater gør opmærksom på, at der i Københavns Teaters 3-årige levetid er blevet kureret mange "børnesygdomme", og at stadig flere af Københavns Teaters midler kanaliseres ind i forestillinger, og at overbygningen i al væsentlighed udfører opgaver som det vil være for dyrt at lade det enkelte teater udføre alene.
- Danske Teatres Fællesorganisation mener ikke det er tilrådeligt at nedlægge et nyt tiltag efter små 3 års eksistens. Der pointeres videre, at Københavns Teater bør have mulighed for at finde sine ben og bevise sit værd.

Alternative forslag og kommentarer vedrørende Københavns Teater:

- Københavns Teater fastslår, at hvis Kulturministeriet trods indsigelser ønsker at gennemføre ændringer, f.eks. som foreslået af Teaterudvalget, viser Københavns Teaters høring, at det vil være hensigtsmæssigt, at ministeriet involverer såvel Københavns Teatre som teatrene under det, i kraft af deres indgående kendskab til et organisatorisk kompliceret område.
- De frie koreografer foreslår, at ét af de eksisterende teatre under Københavns Teater som en del af sin profil skal producere danseforestillinger.
- Republique mener, at tiden er moden til at overveje rollen i et bredere perspektiv, nu da fundamentet for Københavns Teater er etableret. F.eks. kan Københavns Teater – sammen med de lokale teatre – træde mere klart frem som alliancepartnere overfor små storbyteatre og projektstøttede teatre. Ikke gennem økonomisk støtte, men med viden, kapacitet, administrativt apparat og adgang til betydningsfulde forhandlingsborde.
- Dansk Skuespillerforbunds holdning er, at man bør justere konstruktionen Københavns Teater. De mener, at der her bør gå flere penge til den kunstneriske produktion og mindre til den administrative enhed Københavns Teater. Københavns Teater bør ikke blive én københavnsk landsdelsscene, men teatrene bør i højere grad have styrket deres autonomi og egenart.
- Teaterbilletter.dk mener, at der mangler en helt grundlæggende debat om, hvordan Københavns teater positionerer sig i teaterlandskabet, hvorfor det er til, og hvad konstruktionen har bidraget med i det store regnskab.
- Tom Ahlberg og Bjørn Lense-Møller påpeger, at der er en række administrative fordele i den nuværende fælles administration for Københavns Teater, eksempelvis bogføring, markedsføring og juridisk assistance. De anbefaler derfor, at disse fælles anliggender nærmere analyseres, og at man herefter vurderer, om der evt. er behov for at videreføre en fælles serviceorganisation for teatervirksomheder, men således at denne

serviceorganisation ikke forbeholdes blot 5 københavnske teatre. De forestiller sig, at en række af de relevante serviceydelser vil kunne ydes til teatre i hele landet efter individuelle behov.

- Foreningen af Danske Dramaturger foreslår, at man nedlægger Københavns Teater, og at midlerne i stedet anvendes til scenisk aktivitet. F.eks. den åbne scene eller bidrag til udviklingspuljen.

Turnédelen af Folketeatret.dk

Høringssvar vedrørende forslaget om udskilning af turnédelen af Folketeatret.dk samt anbefalingen om enten at etablere et nyt turnéteater med hovedsæde i Århus eller at placere turnéopgaven i Københavns Teaters regi.

Høringssvar der forholder sig positivt til forslaget om at flytte turnédelen af Folketeatret.dk til Århus:

Statens Kunstråd, Aalborg Teater, Svalegangen, Århus kommune, Den Jyske Opera, og Scenekunstnetværket Region Midtjylland støtter idéen om at flytte turnédelen af Folketeatret.dk til Århus af følgende årsager:

- Svalegangen og Århus kommune ser det som en mulighed for at ændre den geografiske skævvridning.
- Scenekunstnetværket Region Midtjylland mener, at det ville være en god mulighed for at styrke teaterlivet udenfor hovedstaden. Scenekunstnetværket Region Midtjylland pointerer, endvidere, at et udflyttet nationalt turnéteater i et allerede stærkt regionalt teatermiljø vil skabe mulighed for et tættere samarbejde med såvel landsdelsscenerne som med de mange producerende, decentrale teatre, der allerede i dag turnerer aktivt.
- Aalborg Teater, Århus kommune, Scenekunstnetværket Region Midtjylland mener, at det vil bidrage til at sikre nødvendige kunstneriske arbejdspladser, der styrker teaterlivet udenfor hovedstaden.
- Svalegangen pointerer bl.a., at det vil skabe en forudsætning for at være freelance scenekunstner andre steder end i København.
- Århus kommune understreger, at Den Jyske Opera og Svalegangen igennem adskillige år med succes har varetaget en landsdækkende turnévirkksomhed indenfor hvert deres felt. Begge institutioner har de fornødne professionelle turnéerfaringer og kompetencer – kunstnerisk, logistisk, teknisk osv. Århus kommune påpeger, at en landsdækkende turnéordning i Århus vil sikre, at forestillinger fra hele landet inddrages i ordningen.
- Den Jyske Opera pointerer, at forslaget vil øge mulighederne for at bringe det ypperste af dansk scenekunst rundt i hele landet. Den Jyske Opera kan endvidere se en lang række punkter, hvor kompagnierne kunne berige hinanden. Den Jyske Opera finder det mere end naturligt, at landets næststørste by kunne være base for de store landsdækkende kompagnier i de tre scenekunstarter.

Høringssvar, der forholder sig positivt til forslaget om at flytte turnédelen af Folketeatret.dk ind under Københavns Teater.

- Københavns Teater og Østre Gasværk Teater mener, at forslaget om sammenknytning mellem Københavns Teater og Folketeatret.dk er interessant, om end det indeholder en række komplikationer f.eks. i forhold til afklaring af rettighedsforhold for produktioner på selvstændige teaterenheder. Københavns Teater og Østre Gasværk mener dog, at intentionerne med at fusionere Det Danske Teater med Folketeatret i høj grad er opfyldt. De vægter derfor, at teatret i en ny aftaleperiode får den fornødne arbejdsro til at udvikle sig videre. Københavns Teater stiller sig gerne til rådighed for en nærmere drøftelse af forslaget om at sammenknytte Københavns Teater og Folketeatret.dk.

Høringssvar der finder det problematisk at udskille turnédelen fra Folketeatret.dk: Folketeatret.dk, Danske Dramaturger samt Danmarks Teaterforeninger finder idéen om at udskille turnédelen fra Folketeatret.dk problematisk af følgende årsager:

- Danmarks Teaterforeninger fastslår, at fusionen mellem Det Danske Teater og Folketeatret.dk nu er 3 år gammel, og at de forskellige børnesydomme, som sådanne

fusioner altid har, er overvundet, og at ordningen fungerer til stor tilfredshed for Danmarks Teaterforeninger.

Danmarks Teaterforeninger mener endvidere, at Folketeatret.dk har indarbejdet den vanskelige proces, det er, at planlægge og gennemføre turnéteater, hvor der fra starten skal være sigte på de vilkår, der møder turnéen rundt i landet. De mener således, at der opnås væsentlige besparelser, når forestillinger både spiller fast i Nørregade og er på turné efterfølgende.

Danmarks Teaterforeninger mener ikke, at der behov for et mere varieret udbud af teaterforestillinger til turné. På deres seneste seminar var der knap 80 forskellige kompagnier, der udbød teater til de tilstedeværende teaterforeninger.

- Folketeatret.dk og Danske Dramaturger pointerer, at turnéteater er en disciplin, som kræver særlige kompetencer og erfaring, hvis man vil gøre det godt. Der begrundes videre, at Folketeatret.dk, som tidligere var Det Danske Teater, har 47 års erfaring med turnéteater. Ved at nedlægge Folketeatret.dk's turnévirkosomhed og opbygge en tilsvarende virksomhed i Århus, vil den opbyggede unikke knowhow i Folketeatret.dk gå tabt.

Folketeatret.dk påpeger, at teatret har varetaget sin lovfæstede nationale forpligtelse til at levere turnéteater til hele landet. På én sæson kommer teatret ud til ca. 70 byer og spiller på såvel små som store scener.

Folketeatret.dk skriver, at teatrets turnévirkosomhed udgør rygraden i teaterforeningernes aktivitet på grund af den nationale forpligtelse til at levere et bredt og varieret udbud til hele landet. Det gør, at teaterforeningerne har råd til at købe smallere og mere eksperimenterende forestillinger fra andre udbydere. Teatret står samtidig for en leveringssikkerhed og en professionalisme for teaterforeningerne, som foreningerne er meget glade for.

Folketeatret.dk pointerer, at de fleste scenekunstnere bor i København, da København udover en lang række teatre ligeledes giver mulighed for at arbejde med film, TV, radio, dubbing m.v. Teatret argumenterer videre, at teaterforeningerne efterspørger "box-office-navne", som af ovennævnte årsag bor og arbejder i København. Dette mener Folketeatret.dk gør en flytning af turnédelen til Århus yderligere problematisk.

- Tom Ahlberg og Bjørn Lense-Møller mener, at det principielt vil være en fordel med hensyn til mangfoldighed at fordele initiativer på turnéområdet på flere beslutningstagere. Ahlberg og Lense-Møller anerkender dog, at Folketeatret.dk er lykkedes med at placere sig markedsæssigt i København og fastholde den position i det turnerende teater, der hidtil har været Det Danske Teaters. Dertil kommer, at Folketeatret.dk's udbud planlægges fremtidig delvis at ske i samarbejde med andre teatervirkosomheder. Af den grund mener Ahlberg og Lense-Møller ikke, det forekommer hensigtsmæssigt at foretage en opsplitting for nærværende.

Alternative kommentarer og forslag:

- Aalborg Teater skriver, at turnéforestillinger også som nu kan produceres af forskellige produktionsenheder, og sådan som Svalegangen i Århus har en forpligtelse til at arrangere turné i provinsen.
- Folketeatret.dk og Danske Dramatikere mener ikke, at et stort turnéteater skal ligge under Københavns Teater. Danske Dramatikere mener desuden, at hvis en sådan størrelse skal eksistere, skal der fokuseres langt mere på at tage små projekter ind til turné, og der skal udvikles og spilles dansk dramatik til turné. Folketeatret.dk foreslår, at udsendelse af andre københavnske teatres forestillinger på turné, sker i form af samarbejde mellem Folketeatret.dk og andre københavnske teatre direkte med Folketeatret.dk som kunstnerisk ansvarlig for det samlede turnérepertoires alsidighed, som følger af den i teaterloven formulerede nationale forpligtelse, og med Folketeatret.dk som ansvarlig for turnéproduktion, turnéplanlægning og -afvikling. Folketeatret.dk mener, at dette vil sikre, at der bliver produceret mest muligt turnéteater for pengene til gavn for flest mulige spillesteder i landet.

Folketeatret.dk foreslår, at ønsket om flere københavnske teatres mulighed for at turnere, kan sikres ved bestemmelser i Folketeatret.dk's tilskudsbetingelser fra Københavns Teater, som således også vil blive inddraget i processen.

- Danske Dramaturger mener, at idéen om at turnédelen af Folketeatret.dk udskilles bør gennemtænkes yderligere. De mener desuden, at det ville være oplagt at indtænke en langt større grad af samarbejde og koproduktioner med landets andre teatre.
- Svalegangen pointerer, at det ved en fastholdelse af den nuværende konstruktion eller en lignende i København er vigtigt, at der er et mellemstort turnerende teater i provinsen. En rolle Svalegangen via Scenekunstudvalgets turnéforpligtelse har spillet med succes de sidste mange år.
- Tom Ahlberg og Bjørn Lense-Møller anbefaler, at det besluttes at foretage en dybere analyse af udviklingsmuligheder for turnerende teater i Danmark, hvori både Folketeatret.dk's og alle andre turnerende teatres virksomhed indgår.

Åben scene og produktionshuse

Høringssvar vedrørende Teaterudvalgets forslag om, at der etableres en åben scene i København for projektteatre og uafhængige scenekunstnere samt forslaget om, at der oprettes et produktionshus for vækstlaget i København og evt. Odense eller Århus.

Høringssvar der støtter idéen med at etablere en åben scene i København:

Dansk Skuespillerforbund, Statens Kunstråd, Scenekunstnere Uden Scene, Holland House, Dansk Artistforbund, Aalborg Teater, Sammenslutningen af Danske Scenografer, Foreningen af Danske Dramaturger, Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Tom Ahlberg og Bjørn Lense-Møller, Mungo Park, Uafhængige Scenekunstnere, Får 302, Danske Dramatikere og De Frie Koreografer tilslutter sig idéen med at etablere en åben scene i København af følgende årsager:

- Dansk Skuespillerforbund mener, at det er af afgørende betydning for projekterne og de frie teatergrupper at have en åben scene at spille på. Dansk Skuespillerforbund mener endvidere, at det giver en mulighed for at brande projekterne og de frie teatergrupper samlet.
- De Frie Koreografer påpeger, at det er af afgørende betydning for dansens udvikling, at der oprettes åbne scener med egnede fysiske forhold, som også kan fungere som aktivitets- og produktionscentre.
- Danske Dramatikere og Uafhængige Scenekunstnere fastslår, at det er vigtigt, at der findes en åben scene til udvikling og videreudvikling af al slags scenekunst.
- Københavns Internationale Teater og Odin Teatret påpeger, at København formentligt er den eneste større by i Europa, der ikke har en professionel scene for den ikke-institutionelle, performative kunst, hvis der ses bort fra Lille Carl i Dansehallerne.
- Uafhængige Scenekunstnere mener, der udover en åben scene i København også er brug for en åben scene i Århus.
- Århus Kommune støtter forslaget om en styrkelse af de åbne scener.

Alternative kommentarer og forslag vedrørende etablering af en åben scene i København:

- Foreningen af Danske Sceneinstruktører påpeger, at den sceniske udvikling har medført, at mange projekter realiseres uden for det traditionelle teaterrum; som en konsekvens af dette, foreslås det, at der etableres informations- og teknik-banker, hvor projekterne kan hente både viden og teknik.
- Århus Kommune og Kommunernes Landsforening påpeger, at en udbygning af den åbne scenefunktion ikke bør være et kommunalt anliggende alene.
- Scenekunstnere Uden Scene foreslår, at man bygger nyt til en eventuel åben scene af tre årsager: for det første mener de, at det kan placeres trafikalt og by-udviklingsmæssigt fornuftigt. For det andet mener de, at et nybyggeri kunne optimeres med hensyn til en billig og rationel drift, hvad angår opvarmning og teknik. For det tredje ønsker Scenekunstnere Uden Scene ikke et fornemt hus som f.eks. Operahuset eller det nye Skuespilhus, men derimod et råt og enkelt halbyggeri, som kan tage imod den mangfoldighed af scenekunst, det skal rumme, og tager farve efter det ved hjælp af videoprojektioner og skiftende installationer på facaden.
- Københavns Internationale Teater og Odin Teatret ønsker, at man, inden man lægger sig fast på en struktur for en Åben Scene, inddrager erfaringer fra andre åbne scener herhjemme og i Europa. Københavns Internationale Teater og Odin Teatret påpeger, at der ikke er behov for en åben scene i gammeldags forstand, dvs. en scene, der er åben for alle, men en scene med en kunstnerisk profil og åbenhed over for nyskabelse. De mener, at scenen bør være et center for nytænkning, som omfatter både lokale, nationale og internationale projekter og fællesskaber.
- Danske Dramatikere mener, at den åbne scene bl.a. skal have som fokus at styrke og udvikle den dramatiske tekst i alle dens former.

- Får 302 påpeger, at den åbne scene skal være et åbent scenekunsthushus med flere scenerum, som giver mulighed for at huse både små og store scenekunstproduktioner.
- Sammenslutningen af Danske Scenografer anbefaler, at der til den åbne scene knyttes værksteder og produktionsfaciliteter. De mener, at det er vigtigt, at huset, selv om det skal være vært for mange forskellige projektteatre, skal have sin egen identitet med eget logo osv.

Høringssvar der støtter idéen med at etablere et produktionshus i København:
Børnekulturens Netværk, Scenekunstnere Uden Scene, Foreningen af Danske Dramaturger og Mungo Park støtter forslaget om at etablere et produktionshus i København.

Høringssvar der støtter idéen med at etablere et produktionshus i Århus:
Børnekulturens Netværk, Mungo Park, Scenekunstnere Uden Scene, Foreningen af Danske Dramaturger og Svalegangen støtter forslaget om at etablere et produktionshus i Århus.

Blandede kommentarer og forslag vedrørende etablering af produktionshuse:

- Aalborg Teater mener, at produktionsmuligheder kan etableres i samarbejde med eksisterende institutioner/huse.
- Svalegangen påpeger, at det er af afgørende betydning, at styrkelsen af vækstlaget ikke igen kun tænkes som et anliggende for hovedstaden. Svalegangen mener, at sikring af dette miljø decentralt vil kunne modvirke den trend, at kunstneriske ildsjæle altid søger mod København. Svalegangen pointerer, at de grupper, der er hjemmehørende uden for hovedstaden også må tilgodeses, når der tænkes i produktionshuse til vækstlaget.

Kommentarer vedrørende laboratorievirksomhed, videreuddannelse og udviklingsprojekter:

- Børnekulturens Netværk og Dansens Hus mener, at laboratorievirksomhed, videreuddannelse, udviklingsprojekter o.l. er vigtige.
- Københavns Internationale Teater og Odin Teatret foreslår, at man i stedet for ét teatercenter, satses bevillingsmæssigt på videnscentre, ved at udnytte den eksisterende viden og udvikle videnscentre til integrerede virksomheder med en markant profil indenfor specifikke områder, som hele miljøet vil kunne få gavn af. Teatercentrum har en lignende funktion for børne- og ungdomsteatrene. Københavns Internationale Teater og Odin Teatret mener, at centrene skal fungere som åbne steder, hvor der er mulighed for at skabe, producere, forske, udveksle og præsentere forestillinger. De mener, at Scenekunstens Udviklingscenter i Odsherred, Cantabile 2, Odin Teatret, Husets Teater, Dansehallerne på Carlsberg, Archauz i Århus (dans), Betty Nansen Teatrets C:NTACT, den kommende Godsbane i Århus og Københavns Internationale Teater kunne være sådanne oplagte centre.

Teater i børnehøjde

Høringssvar som kommenterer forslagene om at etablere en nationalscene for børneteater som udstillingsvindue og aktivitetscenter og om at etablere et statsensemble for børne- og ungdomsteater. Der er i afsnittet ligeledes gengivet høringssvar vedrørende teater i folkeskolen.

Høringssvar der støtter idéen om en nationalscene for børneteater samt etableringen af et statsensemble:

Statens Kunstråd, Børnekulturens Netværk, BørneTeaterSammenslutningen, Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Danske Dramatikere, Udvalget for Børne- og Opsøgende Teater, Den Jyske Opera, Mungo Park og Dansk Skuespillerforbund støtter idéen om at etablere en nationalscene samt et statsensemble for børne- og ungdomsteater. De har følgende bemærkninger:

- Danske Dramatikere mener, at man bør udnytte den kvalitative særstatus, som findes på dette område, til at løfte børne- og ungdomsteatret ud af den usynlighed, det har, og endelig anerkende børne- og ungdomsteatrets kvaliteter.
- Den Jyske Opera støtter idéen om en nationalscene for børneteater, da operaen gerne vil hjælpe med at bringe musikdramatik ud til hele landet.
- Udvalget for Børne- og Opsøgende Teater støtter forslaget, men udtrykker dog bekymring over, at finansieringen mangler.

Høringssvar der ikke mener en nationalscene for børne- og ungdomsteater er en nødvendighed:

- Aalborg Teater stiller spørgsmål ved, om der er behov for etablering af et statsensemble eller en nationalscene, og om der ikke i stedet er behov for støtteordninger til skolerne med et krav om at give kulturelle oplevelser for alle skolebørn i hele landet.

Alternative kommentarer og forslag:

- Danske Dramatikere foreslår, at en børnenationalscene kommer til at ligge på Takkelloftet i Operaen. Danske Dramatikere mener, at den manglende udnyttelse af dette gode spillested er et godt eksempel på, hvordan et stort teater har forsømt at udvikle sig mod et børne- og ungdomspublikum. Danske Dramatikere foreslår endvidere, at et statsensemble får til huse på nationalscenen for børne- og ungdomsteater. Danske Dramatikere påpeger, at proces og interaktion med børne- og ungeteater kunne være én af forpligtelserne hos en nationalscene og et statsensemble samt fremgå af teatrenes resultatkontrakter.
- Dansk Skuespillerforbund skriver, at etableringen af et nationalt børneteater fordrer, at der kan gives længerevarende støtte end 4 år ad gangen, da det tager år at fundere et sådant teater i publikums bevidsthed.

Kommentarer vedrørende teater i folkeskolen:

- Danske Dramatikere, Den Jyske Opera, Aalborg Teater, Statens Kunstråd, Foreningen af Danske Dramaturger, DATS – Landsforeningen for Dramatisk Virksomhed, Dansk Skuespillerforbund og Børnekulturens Netværk tilslutter sig idéen om udvikling af teater i skolerne, så teater bliver en fast del af indlæringen og skaber det tidlige fundament for kulturinteresse.
- DATS – Landsforeningen for Dramatisk Virksomhed og Statens Teaterskole foreslår, at der for at tænke mere i fødekæden mellem skoler, uddannelse, amatørteatrene og professionelle teatre, bør laves en handlingsplan for scenekunstens fødekæde i stil med den musikpolitiske handlingsplan "Nye Toner"
- Aalborg Teater og Foreningen af Danske Dramaturger vil gerne udvide samarbejdet med skoleområdet til også at dække gymnasieområdet.

- Danske Dramatikere og Foreningen af Danske Sceneinstruktører foreslår samarbejdet med folkeskolerne som tænkt, udformet og finansieret i samarbejde med Undervisningsministeriet.
- Statens Kunstråd mener, at samarbejde med Undervisningsministeriet er en forudsætning og tilføjer desuden samarbejde med Videnskabsministeriet.
- Foreningen af Danske Sceneinstruktører mener, at man bør samarbejde med Socialministeriet for også at åbne for andre publikumsgrupper.
- Dansk skuespillerforbund, Dansens Hus, Foreningen af Danske Sceneinstruktører og Børnekulturens Netværk anbefaler, at man benytter huskunstnerordningen som udgangspunkt for teater i skolerne.
- DATS – Landsforeningen for Dramatisk Virksomhed, Københavns Internationale Teater og Odin Teatret pointerer, at børn ikke har et naturligt forhold til scenekunst; de lærer ikke om teatret, som de lærer om musikken og billedkunsten.
- Foreningen af Danske Sceneinstruktører påpeger, at kunstundervisningen i folkeskolen er for ringe, og peger bl.a. på, at hvis børn i folkeskolen ikke lærer og udvikler et kyndigt og kritisk forhold til musik, billedkunst, digtning og dans, så vil kunstinstitutionerne fremover blive udsultet.
- Dansens Hus anbefaler, at der indgås et samarbejde mellem Kulturministeriet og Undervisningsministeriet for at styrke formidlingen af dans til børn og unge ved at sætte ind med kvalificerede tilbud også i læreruddannelsen.

Generelle kommentarer og forslag vedrørende børne- og ungdomsteater:

- BørneteaterSammenslutningen og Udvalget for Børne- og Opsøgende Teater pointerer, at det skal overvejes hvilke af Det Kongelige Teaters mange opgaver, der vil kunne udføres af andre aktører. F.eks. pointerer de, at det vil være oplagt at overdrage børneteaterforpligtelsen til børneteatrene, og at det kunne være i form af, at opgaven deles ud på regionale teatre eller slet og ret fordeles på hele miljøet.
- BørneteaterSammenslutningen og Udvalget for Børne- og Opsøgende Teater påpeger, at redegørelsen om professionel dansk scenekunst for børn og unge fra 2008, "Spot på Danmarks skjulte teaterskat", skal bruges til mere end inspiration hvis teaterredagørelsen resulterer i en lovrevision. De mener, at redegørelsen og dens anbefalinger skal være en del af grundlaget for et sådant arbejde. Udvalget for Børne- og Opsøgende Teater synes, at det kunne være interessant, hvis man gravede et spadestik dybere og undersøgte, hvorfor denne type teater har genereret en sådan succes. Udvalget tror, at der ligger et betydeligt potentiale i den måde, som børneteateret har udviklet scenekunsten på.
- Børnekulturens Netværk fastslår, at kvaliteten i dansk scenekunst for børn og unge er i verdensklasse, men at anerkendelsen og mediernes fokus mangler. Derfor foreslår Børnekulturens Netværk, at man skaber en samlet strategi for medierne. Børnekulturens Netværk mener, at man i højere grad bør skelne mellem børn og unge. Netværket understreger, at det er to vidt forskellige målgrupper med forskellige præferencer, behov og kompetencer, og som derfor kræver forskellige typer forestillinger og formidlingsstrategier. De spørger derfor, om det er børne- eller voksenteatrenes opgave at tilbyde forestillinger til unge og spørger, om der burde oprettes flere ungdomsteatre. Børnekulturens Netværk påpeger, at man kan bruge Kulturaftalerne mere aktivt til at sikre børn og unge på scenekunstmrådet gennem udviklingsprojekter. Børnekulturens Netværk påpeger, at der er brug for flere udviklingscentre som KulturPrinsen i Viborg. Denne decentrale tankegang mener børnekulturens netværk, er nødvendig, da udviklingen skal ud dér, hvor børn og unge bor og færdes til dagligt. Børnekulturens Netværk konstaterer, at den geografiske fordeling og antallet af forestillinger kunne være større. Børnekulturens Netværk mener stadig, det er en opgave at sikre de opsøgende og turnerende børne- og ungdomsteater bedre.

Børnekulturens Netværk undrer sig over, at rapporten i forhold til synlighed og formidling ikke inddrager de allerede eksisterende nationale og internationale succeser, som børneteaterfestivalerne udgør. Teatercentrums børneteaterfestival har eksisteret i 40 år, og Horsens børneteaterfestival kan fejre 25 års jubilæum. Børnekulturens Netværk ser dem som særdeles vigtige platforme for dansk scenekunst for børn og unge – og vinduer ud til verden.

- Foreningen af Danske Sceneinstruktører pointerer, at man bør se på muligheden af, at unge optræder i børne- ungdomsteaterforestillinger ved professionelle teatre under scenekunsthøjledelse og i professionelle rammer. De tror, at det vil ligestille scenekunsten med sportskulturen, hvor unge allerede nu får tilbudt adgang til idræt under faglig ledelse.
- Teatret Filuren glæder sig over, at udvalget anbefaler, at man lader sig inspirere af National Theatres projekt New Connections, som er henvendt til unge, da det netop er, hvad Teatret Filuren har gjort i udviklingen af DramatikVærket.

Uddannelser på scenekunstens område

I Teaterudvalgets rapport "Veje til udvikling" foreslås det at etablere uddannelser for andre scenekunstneriske udtryk samt en iværksættelse af en udredning af uddannelsessituationen på scenekunstens område for bl.a. at se på: Udvikling af et scenekunstgymnasium, højere grad af anvendelse af scenekunstens didaktisk-pædagogiske egenskaber og en mere sammenhængende fødekæde for scenekunsten (skoler, uddannelser, amatørteatre, professionelle teatre).

Høringssvar der støtter forslaget om etablering af uddannelser for andre scenekunstneriske udtryk:

Statens Kunstråd, Betty Nansen Teatret, Foreningen af Danske Dramaturger, Dansk Artist Forbund, Aalborg Teater, Mungo Park, Cantabile 2, Københavns Internationale Teater, Dansk Skuespillerforbund, Odsherreds Teaterskole, Børnekulturens Netværk og Foreningen af Danske Sceneinstruktører giver på forskellig vis deres støtte til Teaterudvalgets forslag om etablering af uddannelser for andre scenekunstneriske udtryk:

- Statens Kunstråd, Betty Nansen Teatret, Foreningen af Danske Dramaturger, Dansk Artist Forbund, Aalborg Teater, Mungo Park støtter idéen om at etablere en uddannelse for skabende scenekunstnere.
- Cantabile 2 støtter ligeledes denne etablering, og vægter en uddannelse for performance. Teatret finder det yderst relevant, at der findes kvalificerede performanceuddannelser, så performance-teatret konstant fornys og hele tiden har kvalificerede performere at trække på.
- Københavns Internationale Teater, Dansk Skuespillerforbund, samt Odsherreds Teaterskole støtter også idéen med at etablere en uddannelse for performance og tilføjer desuden nycirkus.
- Odsherreds Teaterskole tilføjer udover de førnævnte genrer: Visuel scenekunst, dukke og animationsteatre, improvisation, historiefortællere m.m.
- Børnekulturens Netværk støtter idéen om at etablere en scenekunstudannelse med et stærkt børne- og unge-fokus. Høringssvarene støtter forslaget af følgende årsager:
- Foreningen af Danske Sceneinstruktører mener, at der i dag eksisterer et behov for et alternativ eller måske snarere et supplement til de eksisterende statsstøttede uddannelser.
- Aalborg Teater mener, at en satsning på en scenekunstudannelse af høj kvalitet er vigtig for det samlede scenekunstmråde.

Høringssvar der støtter forslaget om en udredning af uddannelsessituationen på scenekunstmrådet:

- Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Statens Kunstråd, Statens Teaterskole, Uafhængige Scenekunstnere, Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Foreningen af Danske Dramaturger, Sammenslutningen af Danske Scenografer, BørneTeaterSammenslutningen, Mungo Park og Udvalget for Børne- og Opsøgende Teater støtter forslaget om en udredning af uddannelsessituationen på scenekunstmrådet. Dansk Skuespillerforbund tilføjer dog, at det er under forudsætning af, at en udredning ikke har en lukning for øje, men derimod har fokus på nye udviklingsmuligheder for skolerne.

Alternative idéer og kommentarer:

- Statens Teaterskole mener, at udredningen bør have en mere omfattende og ambitiøs opgave end den, som udvalget foreslår. Statens Teaterskole mener, at en udredning bør give en grundig analyse af den nuværende situation og have som sigte at skabe en bred oversigt og en vifte af anbefalinger for dansk scenekunstudannelse i fremtiden. Derudover mener Statens Teaterskole, at den bør omfatte alle scenekunsts skoler i landet.

Statens Teaterskole pointerer, at der i rapporten er flere eksisterende uddannelsesområder indenfor scenekunsten, der ikke nævnes, f.eks. operauddannelsen, musical- og musikteateruddannelsen og uddannelsen indenfor cirkusartisteri. De tilføjer, at der desuden også er en lang række private uddannelser inden for teater og dans, der supplerer de statslige uddannelser i det samlede billede af dansk scenekunstudannelse.

- Børnekulturens Netværk mener, at en scenekunstudannelse med et stærkt børne- og unge-fokus skal placeres ved Scenekunstens Udviklingscenter.
- Den Jyske Opera anbefaler større fokus på de dramatiske dele af sanguddannelserne på konservatorierne.
- Dansk Skuespillerforbund mener, at både udviklingen af den danske dramatik og af den musikdramatiske genre er underprioriteret i rapporten, og at det kræver etablering af uddannelser at udvikle disse genrer.
- DATS – Landsforeningen for Dramatisk Virksomhed efterspørger støtte til udvikling af ny dansk dramatik egnet for amatørteater.
- Danske Dramatikere påpeger, at dramatikken og den dramatiske tekst er fraværende i rapporten.

Danske Dramatikere foreslår, at én af de eksisterende teaterskoler, f.eks. Odense Teater, pålægges at udvikle og oprette en afdeling for andre scenekunstneriske udtryk i eget regi.

- Cantabile 2 deltager gerne aktivt i etableringen af scenekunstneruddannelser.
- Odsherreds Teaterskole nævner, at de har mulighed for, med kommunal og regional opbakning at overtage et velegnet bygningskompleks.
- Statens Teaterskole kommenterer Teaterudvalgets ønske om etablering af ”en anden retning inden for teateruddannelse, [...] med vægt på nye og måske mere fysiske eller tværkunstneriske former for teaterudtryk...” Statens Teaterskole mener i den forbindelse, at det er beklageligt, at Teaterudvalget tilsyneladende har overset det faktum, at Statens Teaterskole i en årrække har drevet et pædagogisk og kunstnerisk udviklingsarbejde og en videreudvikling af særligt instruktør-, scenograf- og skuespilleruddannelserne med henblik på at udvikle disse uddannelsers progression.

Brobygning til amatørteaterområdet

- Børnekulturens Netværk og DATS - Landsforeningen For Dramatisk Virksomhed finder det oplagt med brobygning til amatørteaterområdet via DATS - Landsforeningen For Dramatisk Virksomhed.

Talentudvikling

- Børnekulturens Netværk mener, at formidlingen af teater og dans står svagt i skolesammenhæng. Der er ikke samme struktur som ved MGK (musikalsk Grundkursus) og musikområdet, der bl.a. har Kulturministeriets musikhandlingsplan 2008-2011, som skal give de musikalske vækstlag bedre vilkår. Børnekulturens Netværk savner derfor en handlingsplan for scenekunsten, der kan sikre en fødekæde og dermed også nye talenter. Børnekulturens Netværk påpeger, at der kan skabes kulturpakker på skolerne med bl.a. scenekunst og dans. Dette foreslås ud fra erfaringer fra Statens Kunstråds aktuelle forsøg i Haderslev kommune for alle børn og unge på udvalgte klassetrin.
- DATS – Landsforeningen for Dramatisk Virksomhed understreger, at det vil være et tiltrængt løft at få indarbejdet bestemmelser i teaterloven, som sikrer at kommuner, der opretter teater- og dramaskoler samt Teater Grundkurser modtager refusion fra Staten og Statens Kunstråd. DATS begrundet det i, at det vil være med til at sikre fødekæden såvel til det professionelle scenekunstmråde som til de kunstnerisk og seriøst arbejdende amatørscener. DATS mener desuden, at det vil være en parallel til musiklovens bestemmelser om musikskoler og MGK (Musikalske Grundkurser) og dermed medvirke til i højere grad at ligestille musik- og teaterområdet.

Mangfoldighed

Høringssvar vedrørende udvikling af nye publikumsgrupper. Der er ingen høringssvar, der umiddelbart er uenige med teaterrapporten i, at det er et område, der bør styrkes i fremtiden.

Ideer vedrørende publikumsudvikling:

- Børnekulturens Netværk foreslår, at man deler viden med andre områder, f.eks. museumsområdet, der også har mange tiltag og overvejelser i forhold til publikumsudvikling.

Alternative kommentarer og idéer vedrørende mangfoldighed:

- Agenda 009 mener, at der skal arbejdes systematisk med ligestilling inden for alle dele af scenekunsten for at opfylde visionen om at opnå en mere dynamisk, vedkommende og mangfoldigt scenekunst til alle dele af befolkningen. Agenda 009 ønsker, at en kommende lov inddrager nogle af de mange ligestillingsredskaber andre europæiske lande arbejder med.
- BørneTeaterSammenslutningen pointerer, at børneteatre er gode til at nå et bredt publikum, både socialt og geografisk og til at samarbejde og slå igennem internationalt. BørneTeaterSammenslutningen mener, at det havde været interessant, hvis udvalget havde reflekteret over, hvordan og hvorfor de mange små enheder kan levere så meget godt for så lille en del af det offentlige tilskud til scenekunst i stedet for blot at konstatere, at det forholder sig sådan. BørneTeaterSammenslutningen tror, at nogle af svarene på, hvordan mangfoldighed opnås, findes her.
- Center for Kunst og Interkultur mener, at det i forhold til scenekunsten isoleret set, handler om at øge rekrutteringsfeltet; vækstlaget og skabe forudsætningerne for et bedre, bredere og mere nuanceret miljø, hvor nye kompetencer og historier får mulighed for at komme i spil. De mener, at der er behov for strukturelle forandringer, som kan stimulere til mangfoldighed i dansk scenekunst. Centret påpeger, at rapporten på dette område mangler idéer og forslag. Der efterlyses en mere differentieret og nuanceret tilgang til, hvordan man opnår større kunstnerisk mangfoldighed, end den rapporten udviser.
- Københavns Internationale Teater og Odin Teatret beklager, at rapportens forfattere ikke konkluderer på tidligere og igangværende projekter som f.eks. konferencen "Kunsten at inkludere", og at man end ikke forholder sig til de tiltag, som blev foreslået i Kunstrådets inspirationsrapport om kulturel mangfoldighed.

Etablering af dansemetropoler

Høringssvar vedrørende Teaterudvalgets forslag om at opgradere Dansehallerne og Archauz til dansemetropoler samt forslaget om etablering af et turnerende danseteater med hovedsæde i Århus.

Høringssvar der støtter idéen om at etablere dansemetropoler i København og Århus: De Frie Koreografer, Mungo Park, Den Jyske Opera, Uafhængige Scenekunstnere og Dansens Hus mener, at oprettelsen af en dansemetropol er en god idé i København, hvor de pointerer det er indenfor rækkevidde ved en opgradering af Dansehallerne.

Statens Kunstråd, De Frie Koreografer, Århus Kommune, Uafhængige Scenekunstnere, Scenekunstnetværket Region Midtjylland, Granhøj Dans, Dansens Hus og Mungo Park bakker op om etableringen af et center for et turnerende danseteater med base i Århus. Den Jyske Opera bakker op om et landsdækkende balletkompagni i Århus. Dansk Skuespillerforbund bakker op om rapportens anbefalinger vedrørende Dansehallerne og dansemetropoler, men holder dog fast i, at der mangler reel finansiering. Hvis ikke der tilføjes flere midler, mener Dansk Skuespillerforbund, at etableringen af nye dansemetropoler kan beslaglægge en væsentlig del af midlerne i udviklingspuljen.

Argumenter for at placere dansemetropoler i København og Århus:

- Granhøj Dans mener, at dansen generelt bliver stærkt underprioriteret i forhold til andre scenekunstgenre.
- Den Jyske Opera kan se en lang række punkter, hvor kompagnierne kunne berige hinanden, og finder det mere end naturligt, at landets næststørste by kunne være base for de store landsdækkende kompagnier i de tre scenekunstarter. Den Jyske Opera mener, det ville skabe yderligere dynamik og kunstnerisk kvalitet samt øge mulighederne for at bringe det ypperste af dansk scenekunst rundt i hele landet.
- Scenekunstnetværket Region Midtjylland pointerer, at et nyt turnerende danseteater i Århus vil bidrage til en styrkelse af det decentrale teaterliv samt en styrkelse af dansen i et nationalt perspektiv.
- Århus Kommune finder det naturligt, at en dansemetropol sikres base i Århus, da Århus besidder 3 ben, som er nødvendige for at sikre en kontinuerlig udvikling af området såvel nationalt som internationalt:
  - En dansescene.
  - Det nationalt og internationalt turnerende Granhøj Dans.
  - Danseværket, som bl.a. faciliterer de frie dansere og dansegrupper.

Alternative Kommentarer og idéer vedrørende etablering af dansemetropoler i Århus og København:

- De Frie Koreografer mener, at man i Århus kan klare det ved at opgradere Archauz.
- Dansens Hus og Uafhængige Scenekunstnere mener, at dansemiljøet i Århus er mere spredt, og derfor ikke kan løftes af en enkelt institution alene, men at der skal tænkes i et samarbejde danseinstitutionerne imellem.
- Uafhængige Scenekunstnere fremhæver, at teaterrapporten nævner Dansehallerne og Archauz som omdrejningspunkter for en dansemetropol-tænkning. Uafhængige Scenekunstnere mener ikke, at det er nok at tænke i scener. Hvis man vil hævde sig som "metropol", må man også tænke i ordentlige forhold for de frie, producerende kunstnere.
- Granhøj Dans mener, at det ville være oplagt at tænke Granhøj Dans ind i planerne vedrørende etableringen af et styrket dansemiljø i Århus, da de har mange års erfaringer og et omfattende netværk og er i gang med at afprøve udviklingsstrategier, på netop de områder udvalget fremhæver som yderst presserende: Talentudvikling, publikumsudvikling, det internationale virke, m.m.,

Diverse alternative forslag og kommentarer til dansen generelt:

- Dansens Hus anbefaler, at huskunstnerordningen fastholdes og udvides. Dansens Hus tilføjer, at dansen og andre kunstarter vil få en langt større synlighed og udbredelse blandt børn og unge, hvis musikskolerne bliver omdannet til kunstsoler. Dansens Hus fremhæver, at der i dag er en dansekonstulent ansat i København og en i Århus. Dansekonsulenterne er i princippet landsdækkende, men Dansens Hus mener, at to personer ikke er i stand til at dække hele landet i tilstrækkelig grad. Dansens Hus foreslår derfor, at der tilknyttes en dansekonstulent i hver region. Dansens Hus er ikke enige i, at Dansescenen skal overtage Moderne Dans på Turné, da det er Dansens Hus der siden 2005 har administreret Moderne Dans på Turné og har sørget for at synliggøre og sprede forestillinger rundt omkring i landet. Dansens Hus pointerer, at det i Teaterudvalgets efterspørgsel på et nyt turnerende kompagni er uklart, om udvalget har Dansk Danseteaters nye turnékompagni i tankerne, eller om der ønskes et kompagni foruden dette. Dansens Hus mener, at flere turnerende kompagnier vil minimere mulighederne for, at publikum i provinsen får adgang til at opleve bredden inden for danseforestillinger. De mener ikke, at det er sandsynligt, at spillestederne pludselig vil udbyde meget mere dans, og derfor vil chancen for at komme på turné med andre danseforestillinger forringes.
- De Frie Koreografer foreslår, at ét af de eksisterende teatre under Københavns Teater som en del af sin profil skal producere danseforestillinger. De Frie Koreografer argumenterer med, at der i Danmark i dag ikke eksisterer et teater eller scene, som producerer moderne/samtidige danseforestillinger. De mener dermed ikke, at dansen er sidestillet med resten af scenekunsten. De Frie Koreografer pointerer, at Dansescenen i København bør få et finansielt løft, så den kan fungere som producerende scene. De Frie Koreografers løsningsforslag til en økonomisk realiserbar model, er at hente støtte fra Københavns Teater, som er en konstruktion, hvor dansens scene p.t. ikke er repræsenteret.
- Danske Dramatikere mener, at dansen har været tilgodeset i mange år, og spørger om det ikke er på tide med en ord-metropol.

Brandstrategi, webformidling og markedsføring

Høringssvar vedrørende en fælles brandstrategi for dansk teater, styrket formidlings- og markedsføringsindsats samt videreudvikling af Scenekunstportalen og digitale platforme på nettet.

Høringssvar vedrørende forslaget om en styrket formidlings- og markedsføringsindsats: Børnekulturens Netværk, Mungo Park og Danske Dramatikere støtter forslaget om en styrket formidlings- og markedsføringsindsats. Børnekulturens Netværk mener, at kvaliteten i dansk scenekunst for børn og unge mangler anerkendelse og mediefokus.

Høringssvar vedrørende forslaget om videreudvikling af Scenekunstportalen og digitale platforme på nettet:

Statens Kunstråd, Børnekulturens Netværk, Mungo Park, Teaterbilletter.dk og Danske Dramatikere støtter rapportens foreslåede videreudvikling af Scenekunstportalen og digitale platforme på nettet.

Danske Dramatikere foreslår, at en digitaliseringsstrategi for dansk teater tænkes, udformes og finansieres i samarbejde med Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Aalborg Teater spørger, om der umiddelbart er behov for en digitaliseringsstrategi.

Høringssvar vedrørende idéen med at etablere en fælles brand strategi for dansk teater:

- Danske Dramatikere og Mungo Park støtter idéen om en fælles brandstrategi for dansk teater. Danske Dramatikere foreslår, at strategien tænkes, udformes og finansieres i samarbejde med Økonomi- og Erhvervsministeriet.
- Statens Kunstråd mener ikke, at dansk teater bør have ét brand men mange. De pointerer, at den kunstneriske idérigdom og kvalitet på forskellig vis skal udvikles til flere stærke brands, så dansk scenekunst på en række områder tydeligt profilerer sig.
- Aalborg Teater spørger, om der er behov for en fælles brandstrategi.
- Den Jyske Opera mener ikke, at dansk teater eller opera som sådan skal have et fælles brand.

Kommentarer, tilføjelser og opfordringer til videre undersøgelser

Kommentarer vedrørende inddragelse af Det Kongelige Teater i Teaterudvalgets udredning og i det samlede teaterbillede:

- Det Kongelige Teater mener, at det er med god grund, at Det Kongelige Teater ikke er med i udvalgets kommissorium. Det Kongelige Teater påpeger, at teatrets opgaver er beskrevet i et særskilt kapitel i teaterloven, og at disse opgaver dækker et betydeligt bredere felt end det øvrige teaterliv.
- BørneTeaterSammenslutningen og 6-byerne beklager, at Det Kongelige Teater ikke skulle indgå i Teaterudvalgets arbejde. BørneTeaterSammenslutningen mener, at en inddragelse af Det Kongelige Teater er en logisk følge af rapportens anbefalinger om tværgående tænkning og samarbejde.
- Dansk Skuespillerforbund, Statens Kunstråd, Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Udvalget for Børne- og Opsøgende Teater, Scenekunstnetværket Region Midtjylland og Foreningen Af Små Teatre mener ligesom rapporten, at Det Kongelige Teater bør indgå i det samlede teaterbillede. Dansk Skuespillerforbund tilføjer, at det dog skal være under den forudsætning, at der ikke rækkes ved Det Kongelige Teaters tilskud.
- Danske Dramatikere ser gerne at kvalitetsvurderinger foregår på alle teatre og understreger vigtigheden af, at også Det Kongelige Teater inkluderes i disse vurderinger.
- Svalegangen, 6-byerne og Uafhængige Scenekunstnere mener, at alle inklusive Det Kongelige Teater bør bidrage procentuelt til at finansiere udviklingspuljen for at sikre lighed og oplevelse af ejerskab hos alle i miljøet.

Høringssvar der forholder sig til Teaterudvalgets forslag om en udredning af uddannelsessituationen på scenekunstens område samt høringssvar med andre forslag til undersøgelser:

Generelle undersøgelser:

- Dansk Skuespillerforbund mener ikke, at der bør lovgives uden yderligere og mere dyberegående undersøgelser og evt. udvalgsarbejder.
- Opera Hedeland forslår, at man som supplement til teaterudvalgets rapport lader sig inspirere af Statens Kunstråds musikudvalgs initiativ, "Pengestrømme og ressourcer i dansk musikliv", og iværksætter en tilsvarende økonomisk analyse af mere sofistikeret tilsnit på teaterområdet.

Undersøgelse af billetkøbsordningen:

- Det Ny Teater finder det ønskværdigt, at rapporten havde redegjort for hvilke konsekvenser, nedlæggelse af billetformidlingsordningen ville få. Betty Nansen Teatret, Odin Teatret, Teaterbilletter.dk og Center for Kunst & Interkultur mener, at man ikke kender disse konsekvenser, og at en sådan nedlæggelse derfor fordrer en dyberegående undersøgelse.
- Nørrebro Teater mener, at rapporten med fordel kunne suppleres med en dybdegående kvantitativ og kvalitativ omverdensanalyse, således at et solidt grundlag og beskrivelse af, hvilket miljø fremtidens scenekunst skal udvikles i, kan etableres.

Undersøgelse af uddannelsesområdet:

- Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Statens Kunstråd, Statens Teaterskole, Uafhængige Scenekunstnere, Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Foreningen af Danske Dramaturger, Sammenslutningen af Danske Scenografer, BørneTeaterSammenslutningen, Mungo Park og Udvalget for Børne- og Opsøgende Teater støtter forslaget om en udredning af uddannelsessituationen på scenekunstområdet. Dansk Skuespillerforbund tilføjer dog, at det er under forudsætning af, at en udredning ikke har en lukning for øje, men derimod har fokus på nye udviklingsmuligheder for skolerne.
- Statens Teaterskole mener, at udredningen bør have en mere omfattende og ambitiøs opgave end den, som udvalget foreslår. Statens Teaterskole mener, at en udredning bør

give en grundig analyse af den nuværende situation og have som sigte at skabe en bred oversigt og en vifte af anbefalinger for dansk scenekunstudannelse i fremtiden. Derudover mener Statens Teaterskole, at den bør omfatte alle scenekunstsoler i landet. Statens Teaterskole pointerer, at der i rapporten er flere eksisterende uddannelsesområder indenfor scenekunsten, der ikke nævnes, f.eks. operauddannelsen, musical- og musikteateruddannelsen og uddannelsen indenfor cirkusartisteri. De tilføjer, at der desuden også er en lang række private uddannelser inden for teater og dans, der supplerer de statslige uddannelser i det samlede billede af dansk scenekunstudannelse.

- Statens Kunstråd anbefaler, at der laves en større undersøgelse og evaluering af de scenekunstneriske uddannelser, herunder en sammenligning med udenlandske erfaringer.

Kortlægning af det internationale område:

- Københavns Internationale Teater og Odin Teatret mener, at der er et akut konkret behov for en kortlægning af det internationale område, hvis man skal gøre sig håb om, at Danmark skal spille en rolle på den internationale scene. Det internationale scenekunstmråde er ikke tidligere blevet kortlagt.

Analyse af det turnerende teater:

- Tom Ahlberg og Bjørn Lense-Møller anbefaler, at det besluttes at foretage en dybere analyse af udviklingsmuligheder for turnerende teater i Danmark, hvori både Folketeatret.dk's og alle andre turnerende teaters virksomhed indgår.

Analyse af Københavns Teater:

- Tom Ahlberg og Bjørn Lense-Møller påpeger, at der er en række administrative fordele i den nuværende fælles administration for Københavns Teater, eksempelvis bogføring, markedsføring og juridisk assistance. De anbefaler derfor, at disse fælles anliggender nærmere analyseres, og at man herefter vurderer, om der evt. er behov for at videreføre en fælles serviceorganisation for teatervirksomheder, men således at denne serviceorganisation ikke forbeholdes blot 5 københavnske teatre. De forestiller sig, at en række af de relevante serviceydelser vil kunne ydes til teatre i hele landet efter individuelle behov.

Det frie scenekunstmiljø:

- Uafhængige Scenekunstnere mener, at det frie scenekunstmiljø har brug for en samlet redegørelse, der hviler på et solidt videnskabeligt fundament, og som ikke påtvinger miljøet irrelevante genreopdelinger.

Forslag til debat om kulturel ledelse:

- Teater Momentum ønsker at sætte fokus på kulturledelse. Marianne Klint (teaterleder af Momentum) stiller sig til rådighed i en eventuel fremtidig debat om dette emne.

Kommentarer om geografisk ligestilling:

- Granhøj Dans fremhæver den ulige fordeling af midler der finder sted i landet på scenekunstmiljøet: Ressourcerne koncentrerer sig i hovedstaden og i mindre omfang tildeles provinsen – også hvad angår dansen. Granhøj Dans går ind for, at der rettes op på dette så hurtigt som muligt.
- Odense Teater bemærker, at "Veje til udvikling" betoner behovet for et geografisk balanceret teaterlandskab, hvilket de i sagens natur kan bifulde.
- Aarhus Teater opfordrer til, at man med et nyt scenekunstudvalg sikrer udviklingen af scenekunsten i hele Danmark. Aarhus Teater ser en generel tendens til centralisering på teaterområdet, hvorfor hensynet til provinsen i særlig grad bør indgå i overvejelserne, fx ved at lægge det administrative hovedsæde for udvalget i Århus.
- Århus Kommune mener, at den eksisterende skævvridning af de kreative miljøer i Danmark vil kunne afbalanceres ved en landsdækkende turnéordning i Danmark.
- Børne- og Kulturföreningen påpeger at der i rapporten med fint blik er redegjort teaterområdets udfordringer, herunder at styrke den geografiske spredning.

- Folketeatret.dk gør opmærksom på, at de fleste scenekunstnere bor i København, da København udover en lang række teatre ligeledes giver mulighed for arbejde med film, TV, radio, dubbing m.v. – muligheder, som helt naturligt findes i en metropol.
- Scenekunstnetværket Region Midtjylland påpeger, at rapporten, i forhold til den geografiske spredning af teatret, ikke rummer egentlige indsatser for at prioritere det allerede eksisterende, decentrale producerende teater.
- Aalborg Teater er bekymrede for om selv et styrket scenekunstudvalg vil kunne have indsigt og overblik over det fulde scenekunstmråde, og vil derfor være bekymret for geografiske ydreområder i Danmark vil have scenekunstudvalgets opmærksomhed. De mener ikke, at der er noget i rapporten, der indikerer at en ny ordning vil give en større synlighed i Scenekunstudvalget eller i Kulturministeriet for de landsdele, der ligger længst væk. Aarhus Teater påpeger desuden, at placeringen af et turnéteater i Århus vil være med til at sikre grobund og arbejdspladser for et kunstnerisk miljø i provinsen, og ytrer bekymring om etablering af en international teaterfestival i København mellem det Kongelige Teater og Københavns Teatre kan risikere at flytte flere midler fra det samlede område til glæde for et indforstået publikum i København.
- Svalegangen mener, at der er brug for et stærkt Kongeligt Teater, og at hovedstaden skal have en vis form for positiv særbehandling. Men Svalegangen pointerer, at pengene placeres massivt i hovedstaden, som er en "geografisk udkant" af landet. Dette kommer til at virke demotiverende for det nationalt skabende teaterliv, og gør, at resten af landets borgere mister muligheden for oplevelser tæt på deres bopæl, og også for at forstå kunststartens vitale betydning for samfundet. Svalegangen mener derfor, at det er vigtigt, at den nye teaterlov sikrer muligheder for hele landet, og at det er af afgørende betydning at overvejelserne i forhold til det regionale betragtes som et nationalt anliggende. Svalegangen mener endvidere, at det er usundt for teatrets lokale forankring i hele landet og for udbredelsen af de gode kunstneriske oplevelser, at de kunstneriske ressourcer primært bosætter sig i hovedstaden. Svalegangen pointerer, at den københavnske teaterscene ikke er lig med den nationale. Skabelsen af en teaterlov, der gjorde de regionale hensyn til et nationalt anliggende, hvad angår struktur og langsigtede prioriteringer, vil kunne ændre denne misforståede opfattelse.
- 6-byerne påpeger, at den foreslåede støtteordning, som deler teatrene op i to kategorier "teatre af national interesse" og "teatre af regional/lokal interesse", er meget uhensigtsmæssig. De mener at opdelingen i værste fald kan indebære, at staten primært orienterer sig mod og føler sig forpligtet i forhold til den del af teaterlivet, som har national interesse.